

මුදල් කොමිෂන් සභාව

நிதி ஆணைக்குழு

Finance Commission

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154ඡ (4) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව

2025 වර්ෂය සඳහා

ගරු ජනාධිපතිතුමා වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන නිර්දේශ

இலங்கை ஜனநாயக சோசலிசக் குடியரசின் அரசியலமைப்பின்

உறுப்புரை 154(4) பிரகாரம்

2025 ஆம் ஆண்டிற்காக

கௌரவ ஜனாதிபதி அவர்களுக்கு சமர்ப்பிக்கப்படும் பரிந்துரைகள்

RECOMMENDATIONS SUBMITTED TO THE HON. PRESIDENT

In terms of Article 154R (4) of the Constitution of the

Democratic Socialist Republic of Sri Lanka

for the year 2025

2024 දෙසැම්බර්

டிசம்பர் 2024

December 2024

මුදල් කොමිෂන් සභාව

(ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 "ජ" ව්‍යවස්ථාව යටතේ පිහිටුවන ලදී.)

நிதி ஆணைக்குழு

(ආර්ථිකය සඳහා 154 "ආ" වගුවට අනුව පිහිටුවන ලදී.)

FINANCE COMMISSION

(Established under Article 154 "R" of the Constitution)

03, සරණ මාවත, රාජගිරිය, ශ්‍රී ලංකාව.
இல. 03, சரண மாவத்தை, ராஜகிரிய, இலங்கை.
03, Sarana Mawatha, Rajagiriya, Sri Lanka.

මගේ අංකය } FC/PSR/10/01/2024
எனது இல. }
My No. }

ඔබේ අංකය }
உமது இல. }
Your No. }

දිනය } 2024.12.30
திகதி }
Date }

ගරු අනුර කුමාර දිසානායක මැතිතුමා
ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ජනාධිපති
ජනාධිපති කාර්යාලය
කොළඹ 01.

ගරු ජනාධිපතිතුමනි,

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154ජ ව්‍යවස්ථාවේ (4)(අ) වන අනුච්ඡේදයට අනුව 2025 වර්ෂය වෙනුවෙන් ජාතික අයවැයෙන් පළාත් සභා වෙත වෙන් කර දෙනු ලබන අරමුදල්, රට තුළ තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් අත් කර ගැනීම අරමුණු කර ගෙන පළාත් සභා අතර බෙදා දීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු මූලධර්ම පිළිබඳව ගරු ජනාධිපතිතුමා වෙත ඉදිරිපත් කළයුතු මුදල් කොමිෂන් සභාවේ නිර්දේශ මෙම වාර්තාවේ 4 වන පරිච්ඡේදයේ දැක්වේ. තවද, රජයේ සමස්ත සංවර්ධන උපාය මාර්ගය කෙරෙහි ධනාත්මක බලපෑමක් කළ හැකි අනුපූරක යෝජනා කිහිපයක් හා ආර්ථිකමය හා සමාජීය වශයෙන් ජන ජීවිතය ඉහළ නැංවීම සඳහා වන රජයේ උපාය මාර්ග තුළ විශේෂ අවධානය යොමු විය යුතු යැයි හැඟෙන කණ්ඩායම් කිහිපයක් පිළිබඳව වන නිර්දේශ මෙහි 5 වන පරිච්ඡේදයේ අන්තර්ගත වේ.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154ජ ව්‍යවස්ථාවේ (3) වන අනුච්ඡේදයට අනුව පළාත් සභාවන්හි අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා 2025 වර්ෂය වෙනුවෙන් ජාතික අයවැයෙන් එකී ආයතන වෙත ලබා දිය යුතු අරමුදල් පිළිබඳව මහා භාණ්ඩාගාරය වෙත ඉදිරිපත් කර ඇති නිර්දේශයන් ද මෙහි 3 වන පරිච්ඡේදයෙහි ඇතුළත් කර ඇත.

මෙම වාර්තාව ඔබ තුමාගේ කාරුණික අවධානය සඳහා ඉදිරිපත් කරමි.

මෙයට විශ්වාසී,

සුමත් අබේසිංහ
සභාපති
මුදල් කොමිෂන් සභාව

මුදල් කොමිෂන් සභාව

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ
ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154ජ (4) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව
2025 වර්ෂය සඳහා

ගරු ජනාධිපතිතුමා වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන නිර්දේශ

2024 දෙසැම්බර්

පටුන

අන්තර්ගතය	පිටු අංකය
01. හැඳින්වීම	01 - 02
02. ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය බලතල විවිධ උප ජාතික මට්ටම්වලට පවරා දීම	03 - 08
03. 2025 වර්ෂය සඳහා පළාත් ප්‍රාග්ධන සහ පුනරාවර්තන අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම	09 - 17
04. 2025 වර්ෂය සඳහා පළාත් සභා අතර රජයේ ප්‍රදාන වෙන් කර දීම පිළිබඳ නිර්දේශ	18 - 24
05. විශේෂ නිර්දේශ	25 - 34

ඇමුණුම්

ඇමුණුම 01: අපේක්ෂිත ආදායමෙන් 50% ගැලපීමෙන් පසුව නිර්දේශිත පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන පළාත් අතර බෙදා වෙන් කිරීම - 2025

1 වන පරිච්ඡේදය

හැඳින්වීම

1.1 පසුබිම

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154ජ (4) (අ) අනුව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් ගරු ජනාධිපතිතුමා වෙත 2025 වර්ෂයට අදාළව ඉදිරිපත් කළ යුතු ජාතික අයවැයෙන් පළාත් සභාවලට වෙන් කරනු ලබන අරමුදල් පළාත් සභා අතර බෙදා වෙන් කිරීම සඳහා භාවිතා කරන විද්‍යාත්මක මූලධර්ම පිළිබඳව මෙම වාර්තාව මගින් ඉදිරිපත් කෙරේ. ඊට අමතරව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154ජ (3) අනුව්‍යවස්ථාව අනුව පළාත් සභා නවය වෙත 2025 වර්ෂයට අදාළව ජාතික අයවැයෙන් වෙන් කර දීම සඳහා මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශ කරනු ලබන පුනරාවර්තන හා ප්‍රාග්ධන වියදම් අවශ්‍යතා පිළිබඳව ද මෙහි සඳහන් කර ඇත. මෙම නිර්දේශ හා මූලධර්ම ඉදිරිපත් කිරීමේ අරමුණු වනුයේ, රට තුළ තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම සඳහා පළාත් සභා විසින් සැලසිය යුතු විවිධ සේවාවන් බාධාවකින් තොරව ලබා දිය හැකි පරිදි එම ආයතනවල අවශ්‍යතා සපුරාලීමට ප්‍රමාණවත් අරමුදල් වෙන් කිරීම සහතික කිරීමයි.

ඉහත කී නිර්දේශවලට අතිරේකව විශේෂයෙන් පළාත් මට්ටමේත් පොදුවේ රට තුළත් සම්පත් භාවිතයේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම ඉලක්ක කර ගනිමින් මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ප්‍රතිපත්තිමය නිර්දේශ කිහිපයක් ද මෙම වාර්තාවේ අඩංගු වේ. ප්‍රාදේශීය විෂමතා අවම කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් පළාත්වල සමාජ ආර්ථික දර්ශකයන් වැඩිදියුණු කිරීම හා රජය විසින් පළාත් සභා සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් බෙදා දීම මෙමගින් අවධාරණය කෙරේ.

1.2 මුදල් කොමිෂන් සභාව ස්ථාපිත කිරීම හා එහි ව්‍යවස්ථාපිත කාර්යභාරය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට 1987 දී හඳුන්වා දෙනු ලැබූ 13 වැනි සංශෝධනය මගින් පළාත් සභා හා මුදල් කොමිෂන් සභාව පිහිටුවීම සඳහා ප්‍රතිපාදන සලසා ඇත. මුදල් කොමිෂන් සභාවේ මූලික කාර්යය වන්නේ, රජයෙන් පළාත්වලට සම්පත් මාරුකිරීමේ ක්‍රියාවලියට මාර්ගෝපදේශ ලබා දීම සහ පළාත් ආයතනවල අඛණ්ඩ සේවා සැපයීමට සහාය වීමයි. ඒ අනුව, රටේ විවිධ ප්‍රදේශ අතර විෂමතා අවම කිරීම සඳහා මූල්‍ය සම්පත් අවශ්‍යතා පිළිබඳ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම සහ ජාතික අයවැයෙන් වෙන් කරනු ලබන අරමුදල් පළාත් නවය අතර බෙදා හැරීම එහි මූලික වගකීම වේ.

ඒ අනුව, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154ජ (3), (4) හා (5) යන අනුව්‍යවස්ථාවල නිශ්චිත ලෙස දක්වා ඇති පරිදි මුදල් කොමිෂන් සභාවේ කාර්යභාරය පහතින් සඳහන් කර ඇත.

154 ජ (3) අනුව්‍යවස්ථාව: පළාත්වල අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල්, ආණ්ඩුව විසින් මුදල් කොමිෂන් සභාවේ නිර්දේශය අනුව සහ කොමිෂන් සභාව විමසා වාර්ෂික අයවැය ලේඛනයෙන් වෙන් කර දිය යුත්තේය.

154 ජ (4) අනුව්‍යවස්ථාව:

- (අ) පළාත් සඳහා ආණ්ඩුව විසින් වාර්ෂිකව ප්‍රදානය කරනු ලබන අරමුදල් පළාත් අතර බෙදා දීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු ප්‍රතිපත්ති; සහ
- (ආ) පළාත්වල මුදල් කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ජනාධිපතිවරයා විසින් කොමිෂන් සභාවට යොමු කරන ලද වෙනත් යම් කාරණයක් සම්බන්ධයෙන් ජනාධිපතිවරයා වෙත නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම කොමිෂන් සභාවේ කාර්යය වන්නේය.

154 ජ (5) අනුව්‍යවස්ථාව: රට තුළ තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් අත්කර ගැනීමේ අරමුණින් කොමිෂන් සභාව විසින් ඒ ප්‍රතිපත්ති පිළියෙළ කළ යුතු අතර, ඒ අනුව,

- (අ) එක් එක් පළාතේ ජන සංඛ්‍යාව;
- (ආ) එක් එක් පළාතේ ඒක පුද්ගල ආදායම;
- (ඇ) විවිධ පළාත් අතර සමාජ හා ආර්ථික විෂමතා අනුක්‍රමිකව අඩු කිරීමේ අවශ්‍යතාව; සහ
- (ඈ) එක් එක් පළාතේ ඒක පුද්ගල ආදායම සහ පළාත් අතර ඉහළම ඒක පුද්ගල ආදායම අතර වෙනස අනුක්‍රමිකව අඩු කිරීමේ අවශ්‍යතාව, සැලකිල්ලට ගත යුත්තේය.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 ජ (7) අනුව: “ඉහත ව්‍යවස්ථා යටතේ මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් කරනු ලබන සෑම නිර්දේශයක්ම ජනාධිපතිවරයා විසින් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට සැලැස්විය යුතු අතර, ඒ සම්බන්ධයෙන් ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව පාර්ලිමේන්තුවට දැනුම් දිය යුතුය”.

1.3 මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් ඉටු කරනු ලබන කාර්යයන්

ඉහත 1.2 හි සඳහන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රතිපාදනවලට අනුකූලව මුදල් කොමිෂන් සභාවේ ප්‍රධාන කාර්යය වනුයේ පළාත්වල අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා වාර්ෂිකව ජාතික අයවැයෙන් ප්‍රමාණවත් මුදල් වෙන් කිරීම පිළිබඳව රජයට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම සහ රට තුළ තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ අරමුණින් එම අරමුදල් පළාත් නවය අතර බෙදා හැරීමට අදාළ මූලධර්ම සම්බන්ධයෙන් ආණ්ඩුවට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීමයි.

මෙම ක්‍රියාවලියේදී මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.

- i. පළාත් සභාවල වාර්ෂික සම්පත් අවශ්‍යතා ඇස්තමේන්තු කිරීම සහ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පළාත් සභා වෙත මාර්ගෝපදේශ සැපයීම.
- ii. පළාත් බලධාරීන් සමඟ පවත්වනු ලබන සාකච්ඡා මාලාවකින් අනතුරුව, පළාත් සභාවල අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම.
- iii. ජාතික අයවැයෙන් පළාත් සභා සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් වෙන්කර දීම සහ එම අරමුදල් පළාත් අතර බෙදා වෙන් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ගරු ජනාධිපතිතුමා වෙත නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.
- iv. ජාතික අයවැය මගින් වෙන් කරන ලද අරමුදල් පළාත් සභාවන්හි විවිධ අංශ අතර බෙදා හැරීම.
- v. අරමුදල් භාවිතයේ කාර්යක්ෂමතාව සහ ඵලදායිතාවය වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින් පළාත් වාර්ෂික සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීමට අදාළ මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීම.
- vi. සියලුම අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ එක්ව පළාත් සංවර්ධන සැලසුම් සමාලෝචනය කර ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එකඟතාව ලබා දීම.
- vii. සංවර්ධන මූලාරම්භයන් සඳහා ජාතික සහ පළාත් අතර ආංශික සම්බන්ධීකරණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- viii. පළාත් සේවක සංඛ්‍යාව කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ආණ්ඩුවට නිර්දේශ සැපයීම.

2 වන පරිච්ඡේදය

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය බලතල විවිධ උප ජාතික මට්ටම්වලට පවරා දීම

2.1 ශ්‍රී ලංකාව තුළ බලතල බෙදීමේ නීතිමය සහ පරිපාලන රාමුව

ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන්වැනි සංශෝධනය මගින් 1987 දී පළාත් සභා ක්‍රමය හඳුන්වාදීමත් සමඟ, රටෙහි දේශපාලන හා පරිපාලන ව්‍යුහයේ විශාල වෙනසක් ඇති විය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ රජය (මධ්‍යම), පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතන යන පැහැදිලි පාලන ස්ථර තුනක් ඇති විය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන්වැනි සංශෝධනයට සමගාමීව 1987 අංක 42 දරන පළාත් සභා පනත සම්මත වීමත් සමඟ පළාත් සභා ක්‍රියාත්මක කිරීම වඩාත් පහසු විය.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන්වැනි සංශෝධනයට අනුව, පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක සහ මූල්‍ය අධිකාරී යන බලතල සීමාවන් තීරණය වූ විමධ්‍යගත පාලනයක් ස්ථාපිත විය. මධ්‍යම රජය සහ පළාත් අතර බෙදුණු බලතලවල විෂය අන්තර්ගතය, පළාත් සභා ලැයිස්තුව (පළාත් සභාවලට පවරා ඇති බලතල), සංචාන ලැයිස්තුව (මධ්‍යම රජයේ බලතල), සහ සමගාමී ලැයිස්තුව (රජය සහ පළාත් සභා හවුලේ වගකීම් දරන විෂයන්) වශයෙන් ලැයිස්තු තුනක් මගින් දහතුන්වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ 9 වැනි උපලේඛනයේ දක්වා ඇත.

පළාත් සභා විසින් එකතු කරනු ලබන ආදායම්වල ප්‍රභවයන් පිළිබඳ තොරතුරු ද පළාත් සභා ලැයිස්තුවෙහි සඳහන් කර ඇත. පළාත් සභා විසින් එකතු කරනු ලබන ආදායම පළාත් සභාවේ මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා යොදා ගත්ත ද, එම ආදායම පළාත් සභාවල සමස්ත මූල්‍ය අවශ්‍යතාවය සැලකූ විට ඉතා කුඩා ප්‍රමාණයකි. එම නිසා, බාධාවකින් තොරව පළාත් සභාවල සේවාවන් ලබා දීම සඳහා අවශ්‍ය සමස්ත මූල්‍ය අවශ්‍යතාවයෙන් වැඩි කොටසක් මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් ලබා දෙනු ලබයි.

පළාත් පාලන ආයතන, තුන්වන සහ පහළම පාලන ස්ථරය වන අතර, එය මහ නගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා යන එකිනෙකට වෙනස් නෛතික ආයතන තුනකින් සමන්විත වේ. මෙම ආයතන පිළිවෙලින් 1947 අංක 16 දරන මහ නගර සභා ආඥාපනත, 1939 අංක 61 දරන නගර සභා ආඥා පනත සහ 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනත යටතේ පිහිටුවා ඇත. සෑම පළාත් පාලන ආයතනයකටම නීති සම්පාදනය කිරීමට සහ එහි මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා සහාය වීමට අරමුදලක් පවත්වාගෙන යාමට බලය පැවරී ඇත. මෙම පළාත් පාලන ආයතනවල ප්‍රධාන වගකීම් අතරට පළාත් පාලන මාර්ග ඉදිකිරීම සහ නඩත්තු කිරීම, ප්‍රජා ජල සම්පාදනය, කසළ කළමනාකරණය සහ එම පළාත් පාලන ප්‍රදේශයෙහි වාසය කරන ජනතාවගේ යහපැවැත්ම ඉහළ නැංවීම අරමුණු කර ගත් විවිධ සමාජ සේවා වැනි අත්‍යාවශ්‍ය ප්‍රාදේශීය පොදු සේවාවන් සැපයීම ද ඇතුළත් වේ.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය බලාත්මක කිරීමෙන් අනතුරුව, පළාත් පාලන ආයතන අධීක්ෂණය කිරීමේ වගකීම අදාළ පළාත් සභාවලට පැවරුණි. ආදායම් උත්පාදනය කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පළාත් පාලන ආයතනවලට බලය තිබුණ ද, ඔවුන්ගේ මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට තරම් ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් මෙම ආයතනවල සේවකයින්ගේ වැටුප් හා නියෝජිතයන්ගේ දීමනා සඳහා රජය විසින් අරමුදල් ලබා දෙයි. කෙසේ වුවද, මහ නගර සභා සඳහා මෙසේ සපයනු ලබන අරමුදල් 2024 සිට පුද්ගල පඩිනඩි සඳහා වන පිරිවැයෙන් 80% කට සීමා කරන ලද්දේ එකී ආයතනවල ආදායම වැඩිකර ගැනීමට පෙළඹවීමේ අදහසිනි.

2.2. පළාත් සභා වෙත අරමුදල් ලබා දීමේදී මුදල් කොමිෂන් සභාවේ කාර්යභාරය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව රජය විසින් පළාත් සභාවල මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් ලබාදිය යුතු අතර, එම අරමුදල් දිවයිනේ තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් පළාත් අතර තාර්කික ක්‍රමවේදයකට බෙදා දිය යුතුය. ඒ අනුව, මුදල් කොමිෂන් සභාව මේ සම්බන්ධයෙන් ද්විත්ව කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ලබයි.

i. පළාත් අවශ්‍යතා විශ්ලේෂණය කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන ජාතික ප්‍රතිපත්ති විධිවිධාන, තීරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ, ජාතික හා පළාත් ප්‍රමුඛතා ආදිය සැලකිල්ලට ගනිමින් පළාත් සභා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රාග්ධන සහ පුනරාවර්තන මූල්‍ය අවශ්‍යතා විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් පසු මුදල් කොමිෂන් සභාව පළාත් මූල්‍ය අවශ්‍යතා නිර්ණය කරනු ලබයි.

මෙම පළාත් අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීමේදී, කොමිෂන් සභාව පළාත් සඳහා ලබා දෙනු ලබන ආකෘති සකස් කිරීම සහ යාවත්කාලීන කිරීම, මාර්ගෝපදේශ සහ උපදෙස් ලබා දීම ද ඇතුළත්ව පුළුල් ක්‍රියාවලියක නිරත වේ. තවද, කොමිෂන් සභාව විසින් වාර්ෂික මුළු පළාත් අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව පළාත් සභා නිලධාරීන් හා ජාතික මට්ටමේ ආයතනවල නිලධාරීන් සමඟ දීර්ඝ වශයෙන් කරුණු සාකච්ඡා කර සියළුම පළාත් සඳහා වූ සමස්ත අයවැය අවශ්‍යතාවය සකස් කර භාණ්ඩාගාරයට නිර්දේශ කරනු ලබයි.

ii. තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ අරමුණින් එම අරමුදල් පළාත් අතර බෙදා වෙන් කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම

ජාතික අයවැයෙන් වෙන් කරනු ලබන අරමුදල් පළාත් අතර තර්කානුකූල පදනමක් මත වෙන් කිරීමේ මූලධර්ම මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් සකස් කරනු ලබයි. මේ සම්බන්ධයෙන් මෙම වාර්තාවේ 4 වන පරිච්ඡේදය මගින් වැඩි දුරටත් සාකච්ඡා කෙරේ. මෙම කාර්යයේ අරමුණ වනුයේ, පළාතේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය මත පදනම්ව සෑම පළාතකටම සාධාරණ ලෙස අරමුදල් ලැබෙන බවට සහතික කර ගැනීමයි.

පළාත් සභාවල මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම වෙනුවෙන් ජාතික අයවැයෙන් අරමුදල් වෙන් කිරීම සඳහා පහත සඳහන් විවිධ ප්‍රදානයන් වශයෙන් අරමුදල් ලබාදීම මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

2.2.1 සාමූහික ප්‍රදාන (Block Grant)

පළාත් සේවා සැපයුම් පද්ධතිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම හා වැඩිදියුණු කිරීමට අවශ්‍ය පුනරාවර්තන වියදම් දැරීම සඳහා දෙනු ලබන ප්‍රදානය සාමූහික ප්‍රදාන ලෙස හැඳින්වේ. පළාත් රාජ්‍ය සේවයේ කාර්යමණ්ඩල සඳහා වන පුද්ගල පඩිනඩි සාමූහික ප්‍රදානවල ප්‍රධාන සංරචකය වන අතර, රාජ්‍ය සේවයේ කාර්යමණ්ඩලවල වැඩි පිරිසක් පළාත් අධ්‍යාපන හා පළාත් සෞඛ්‍ය අංශවල නියුක්ත වීම නිසා එම සංරචකය ඉහළ අගයක් ගනී. කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලද කාර්යමණ්ඩල සඳහා පමණක් වැටුප් හා වේතන තක්සේරු කරනු ලබන අතර, කාර්යමණ්ඩලය පිළිබඳ පුළුල් අවශ්‍යතා තක්සේරුවක් සිදු කිරීමෙන් පසු අවශ්‍ය අරමුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශ කරනු ලැබේ. ඊට අමතරව, පළාත් පාලන ආයතනවලට අරමුදල් මාරු කිරීම, ප්‍රාග්ධන වත්කම් නඩත්තු වියදම්, සමාජ සුබසාධක වියදම්, ගමන් වියදම්, සැපයුම්, ගිවිසුම්ගත සේවා ආදිය සඳහා වන වියදම් සාමූහික ප්‍රදාන යටතේ ඇතුළත් වේ.

2.2.2. පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන (PSDG)

පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන ලබා දෙනු ලබන්නේ පළාත් සභාවලට පැවරී ඇති විෂයයන් යටතේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් ප්‍රාග්ධන ස්වභාවයේ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ ප්‍රාග්ධන වියදම් මූල්‍යනය කිරීම සඳහායි. මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් ලබා දී ඇති මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව, අදාළ වර්ෂය සඳහා වෙන් කරන ලද පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන උපයෝගී කරගන්නා ආකාරය දැක්වෙන වාර්ෂික සංවර්ධන සැලැස්මක් සෑම පළාත් සභාවක් විසින්ම සකස් කරනු ලබන අතර, එය මුදල් කොමිෂන් සභාවට ඉදිරිපත් කිරීමෙන් අනතුරුව පළාත් බලධාරීන් සමඟ සාකච්ඡා කර අත්‍යාවශ්‍ය සංශෝධනවලට යටත්ව එම සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මුදල් කොමිෂන් සභාවේ එකඟතාවය ලබාදෙනු ලැබේ. මෙම සැලසුම් ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවට අනුකූලව පළාත් මධ්‍යකාලීන සැලැස්මෙහි අන්තර්ගත ප්‍රමුඛතාගත අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා සකස් කෙරේ. මෙකී සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම, පසුපරම් කිරීම හා ප්‍රතිඵල ඇගයීමට පහසුවන පරිදි මෙම සැලැස්මෙහි ඇතුළත් සෑම ආයෝජනයක් සඳහාම ප්‍රතිඵල පාදක මෙහෙයුම්කරණ හා ඇගයීම් ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරමින්, මැනිය හැකි නිමැවුම් හා ප්‍රතිඵල අර්ථ දක්වන ලද කාර්යසාධක දර්ශකයන් ආකාරයෙන් හඳුනාගත යුතුය.

ප්‍රාදේශීය විෂමතා අවම කිරීමේ අරමුණින් යුතුව තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය වඩාත් සඵලදායීව ළඟා කර ගැනීමට හැකි විභවයක් ඇති විශේෂ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදානවලින් කොටසක් වෙන් කර ඇති අතර, මුල් සැලසුම්වලට ඇතුළත් නොවන සංවර්ධන අවශ්‍යතා සපුරාලීමට හැකි වන පරිදි හදිසි අවශ්‍යතාවයන් සඳහා භාවිතා කිරීම පිණිස නම්‍යශීලී ප්‍රතිපාදනයක් ද වෙන් කර ඇත.

පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන යටතේ 2021- 2023 කාල සීමාව තුළ, පළාත් සභා සඳහා අයවැය මගින් වෙන් කරන ලද ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය සහ නිදහස් කරන ලද අක්මුදල් ප්‍රමාණයන් හා 2024 වර්ෂයට වෙන් කර ඇති ප්‍රතිපාදන පිළිබඳ තොරතුරු පහත වගුව 01 මගින් දක්වා ඇත.

වගුව 01: පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සඳහා අයවැය මගින් වෙන් කරන ලද ප්‍රතිපාදන හා නිදහස් කරන ලද අක්මුදල් ප්‍රමාණය (2021-2024)

(රු. මි.)

පළාත \ වර්ෂය	2021			2022			2023			2024
	අයවැය මගින් වෙන් කිරීම	නිදහස් කරන ලද අක්මුදල	%	අයවැය මගින් වෙන් කිරීම	නිදහස් කරන ලද අක්මුදල	%	අයවැය මගින් වෙන් කිරීම	නිදහස් කරන ලද අක්මුදල	%	අයවැය මගින් වෙන් කිරීම
බස්නාහිර	1,256.10	690.86	55	836.00	418.00	50	1,261.00	641.65	51	1,685.00
මධ්‍යම	2,440.62	1,342.34	55	1,040.00	520.00	50	1,889.00	961.15	51	2,743.00
දකුණු	2,454.41	1,349.93	55	971.00	485.50	50	1,620.00	825.20	51	2,472.00
උතුරු	2,988.81	1,643.85	55	1,243.00	621.50	50	2,190.00	1114.30	51	3,305.00
වයඹ	2,362.00	1,299.10	55	1,012.00	506.00	50	1,708.00	869.05	51	2,423.00
උතුරුමැද	2,670.00	1,468.50	55	1,227.00	613.50	50	1,946.00	990.15	51	2,894.00
ඌව	2,682.21	1,847.05	69	1,250.00	625.00	50	2,093.00	1064.95	51	3,169.00
සබරගමුව	2,718.52	1,495.19	55	1,132.00	566.00	50	2,037.00	1036.81	51	3,039.00
නැගෙනහිර	2,719.25	1,495.59	55	1,400.00	700.00	50	2,156.00	1097.05	51	3,270.00
එකතුව	22,291.92	12,632.41	57	10,111.00	5,055.50	50	16,900.00	8,600.31	51	25,000.00

මූලාශ්‍රය: ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව

2022, 2023 සහ 2024 යන වර්ෂ සඳහා එක් එක් අංශය අනුව වෙන්කරන ලද පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන (PSDG) ප්‍රමාණය වගුව 02 මගින් දක්වා ඇත.

වගුව 02: අංශ අනුව වෙන් කරන ලද පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන ප්‍රමාණය (2022-2024)

(රු. මි.)

අංශය	2024		2023		2022	
	වෙන් කළ මුදල	%	වෙන් කළ මුදල	%	වෙන් කළ මුදල	%
සමාජ යටිතල පහසුකම්	9,729	38.92	6,554	38.78	5,325.84	52.67
අධ්‍යාපනය	3,890	15.56	2,620	15.50	2,461.62	24.34
සෞඛ්‍යය	3,001	12.00	2,000	11.83	1,920.49	18.99
දේශීය වෛද්‍ය	793	3.17	549	3.25	336.29	3.33
ක්‍රීඩා	263	1.05	175	1.04	77.99	0.77
පරිවාස හා ළමාරක්ෂක	710	2.84	494	2.92	281.14	2.78
සමාජ සේවා	526	2.10	362	2.14	113.62	1.12
සංස්කෘතික හා ආගමික කටයුතු	149	0.60	98	0.58	32.65	0.32
නිවාස	222	0.89	154	0.91	56.10	0.55
සමුපකාර	83	0.33	51	0.30	13.23	0.13
පූර්ව ළමාවිය සංවර්ධනය	92	0.37	51	0.30	32.71	0.32
ආර්ථික යටිතල පහසුකම්	13,238	52.95	8,991	53.20	4,282.79	42.36
පළාත් මාර්ග	4,300	17.20	2,951	17.46	1,759.70	17.40
වතු යටිතල පහසුකම්	236	0.94	159	0.94	15.66	0.15
ප්‍රවාහන	264	1.06	182	1.08	82.93	0.82
ඉඩම්	80	0.32	55	0.33	11.98	0.12
කෘෂිකර්මය	1,479	5.92	998	5.91	427.66	4.23
පශුසම්පත්	1,004	4.02	679	4.02	291.59	2.88
මිරිදිය ධීවර	309	1.24	209	1.24	75.03	0.74
වාරිමාර්ග	1,697	6.79	1,146	6.78	540.43	5.34
ග්‍රාමීය සංවර්ධන	463	1.85	318	1.88	91.68	0.91
කුඩා කර්මාන්ත	424	1.70	290	1.72	141.12	1.40
ග්‍රාමීය විදුලිය	135	0.54	88	0.52	37.95	0.38
සංචාරක	418	1.67	283	1.67	107.81	1.07
පළාත් පාලන	2,429	9.72	1,633	9.66	699.25	6.92
එකතුව	22,967	91.87	15,545	91.98	9,608.63	95.03
නමාගිලි අරමුදල	700	2.80	988	5.85	241.47	2.39
විශේෂ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රදාන	1,333	5.33	367	2.17	261.42	2.59
මුළු එකතුව	25,000	100.00	16,900	100.00	10,111.52	100.00

2.2.3 උපමාන පාදක ප්‍රදාන (CBG)

උපමාන පාදක ප්‍රදාන නිර්දේශ කරනු ලබන්නේ ද ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා වන අතර, මෙම වාර්තාවේ 3.2 යටතේ සඳහන් පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සඳහා පුළුල්ව හඳුනාගනු ලැබූ විෂයන් 23ට අමතරව එකී විෂයන් 2කට හෝ වැඩි ගණනකට අදාළ වන ව්‍යාපෘති හෝ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා මෙම ප්‍රදාන යොදා ගැනේ. එමෙන්ම පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සඳහා සකස් කරනු ලබන වාර්ෂික සංවර්ධන සැලැස්ම අනුමත කිරීමෙන් පසුව හඳුනා ගනු ලබන වෙනත් ප්‍රමුඛ අවශ්‍යතා, විශේෂයෙන්ම මහජන නියෝජිතයින් විසින් විටින් විට හඳුනාගනු ලබන අවශ්‍යතා සඳහා ද මෙම ප්‍රදාන යොදා ගැනේ. මෙම උපමාන පාදක ප්‍රදාන අරමුදල් පළාත් සභාවේ අභිමතය පරිදි ප්‍රාදේශීය විෂමතා අවම කිරීමේ අරමුණින් ජනතාවගේ සමාජ ආර්ථික තත්වය ඉහළ නැංවීමට දායක වන සංවර්ධන කටයුතු සඳහා භාවිතා කළ හැකි අතර, එම අරමුදල් භාවිතා කිරීමේදී මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් මේ සම්බන්ධයෙන් නිකුත් කර ඇති මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

2020-2024 කාලසීමාව තුළ පළාත් සභාවලට වෙන් කරන ලද උපමාන පාදක ප්‍රදානයන් හා භාණ්ඩාගාරය විසින් ලබා දෙන ලද අක්මුදල් පිළිබඳ තොරතුරු පහත වගුව 03 මගින් දක්වා ඇත.

වගුව 03: උපමාන පාදක ප්‍රදාන සඳහා අයවැය මගින් වෙන් කරන ලද ප්‍රතිපාදන හා නිදහස් කරන ලද අක්මුදල් ප්‍රමාණය 2020-2024

පළාත	2020			2021			2022			2023			2024
	අයවැය මගින් වෙන් කිරීම	නිදහස් කරන ලද අක්මුදල	%	අයවැය මගින් වෙන් කිරීම	නිදහස් කරන ලද අක්මුදල	%	අයවැය මගින් වෙන් කිරීම	නිදහස් කරන ලද අක්මුදල	%	අයවැය මගින් වෙන් කිරීම	නිදහස් කරන ලද අක්මුදල	%	අයවැය මගින් වෙන් කිරීම
බස්නාහිර	101.40	101.40	100	392.00	215.60	55	80.00	44.80	56	223.00	111.50	50	371.00
මධ්‍යම	202.60	202.60	100	560.00	308.00	55	190.00	106.40	56	333.00	166.50	50	555.00
දකුණු	260.80	260.80	100	494.41	271.93	55	125.00	70.00	56	304.00	152.00	50	506.00
උතුරු	253.81	253.81	100	580.82	319.45	55	115.00	64.40	56	386.00	193.00	50	644.00
වයඹ	155.80	155.80	100	508.00	279.40	55	201.00	112.56	56	301.00	150.50	50	502.00
උතුරුමැද	173.30	173.30	100	450.00	247.50	55	190.00	106.40	56	343.00	171.50	50	573.00
ඌව	194.60	194.60	100	560.48	308.26	55	165.00	92.40	56	369.00	184.50	50	616.00
සබරගමුව	215.20	215.20	100	595.00	327.25	55	85.00	47.60	56	360.00	180.00	50	599.00
නැගෙනහිර	194.40	194.40	100	511.31	281.22	55	180.00	100.80	56	381.00	190.50	50	634.00
එකතුව	1751.91	1751.91	100	4652.02	2558.61	55	1331.00	745.36	56	3000.00	1500.00	50	5000.00

මූලාශ්‍රය: ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව

3 වන පරිච්ඡේදය

2025 වර්ෂය සඳහා පළාත් ප්‍රාග්ධන සහ පුනරාවර්තන අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම

3.1 පළාත් වියදම් අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීමේදී සලකා බලන ලද කරුණු

ජාතික අයවැයෙන් පළාත් සභා වෙත ලබාදෙන ප්‍රදානයන් නිර්දේශ කිරීම සඳහා සිදු කරන ලද අවශ්‍යතා තක්සේරුවේ දී මුදල් කොමිෂන් සභාව පහත සඳහන් කරුණු සලකා බලන ලදී.

- අ) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිපාදන, ප්‍රතිපත්ති මාර්ගෝපදේශ සහ අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණ වැනි අනෙකුත් අදාළ කරුණු
- ආ) පළාත් බලධාරීන් සමඟ කටයුතු කිරීමේ දී මෙන්ම බොහොමයක් පළාත්වල මධ්‍ය කාලීන සංවර්ධන සැලසුම් තුළින් හඳුනාගත් ප්‍රමුඛ සංවර්ධන අවශ්‍යතා
- ඇ) 2025 වසර සඳහා රජයේ ප්‍රදාන අපේක්ෂාවෙන් පළාත් සභා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රාග්ධන සහ පුනරාවර්තන වියදම් අවශ්‍යතා සහ 2024 වර්ෂය සඳහා මෙතෙක් පළාත් සභා වෙත නිකුත් කරන ලද අක් මුදල් ප්‍රමාණය
- ඈ) පළාත්වල සමාජ-ආර්ථික තත්ත්වය
- ඉ) සාධාරණ පරිදි ප්‍රතිලාභ බෙදී යන තුළින් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් සඳහා වූ අවශ්‍යතාවයන්
- ඊ) පාර්ශවකරුවන් සමඟ පවත්වන ලද සාකච්ඡාවලින් මතු වූ කරුණු සහ ඇතැම් අධ්‍යයනයන් මගින් සොයාගත් කරුණු

තුළින් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සඳහා පළාත් සභා වෙත වෙන් කර ඇති අරමුදල් ප්‍රමාණවත් නොවීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින්, පළාත් සභා සඳහා වෙන් කරනු ලබන ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදනය, ජාතික අයවැයේ ඇස්තමේන්තුගත මුළු ප්‍රාග්ධන ආයෝජනයෙන් අවම වශයෙන් 20%ක් විය යුතු බව මුදල් කොමිෂන් සභාව මෑත වසරවල දී නිර්දේශ කර ඇත. මෙම ප්‍රදාන ලබා දීමේදී බලය බෙදීමේ රාමුව, රජය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ජාතික ප්‍රතිපත්ති මෙන්ම තිරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ ද සැලකිල්ලට ගත යුතු වේ. වත්මන් ආර්ථික පසුබෑම තුළ අයවැය ප්‍රතිපාදන ලබාදීමේ සීමාවන් ද සැලකිල්ලට ගනිමින් සහ රේඛීය අමාත්‍යාංශ හා පළාත් සභා අතර ව්‍යාපෘති ද්විකරණය වීම වළක්වා ගනිමින් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් තුළින් ව්‍යාපෘති ප්‍රමුඛතාවය හඳුනා ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. ඒ අනුව, මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් පසුගිය වසරවල දී නිර්දේශ කරන ලද පරිදි, විමධ්‍යගත විෂයයන් සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශවලට ප්‍රතිපාදන වෙන් කිරීම වෙනුවට සෘජුවම පළාත් සභා වෙත වැඩි ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණයක් වෙන් කළ හැකි වනු ඇත.

පළාත් සභා විෂය පථයට අයත් විමධ්‍යගත විෂයයන් සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශ විසින් අයවැය ඇස්තමේන්තුව තුළ මුදල් වෙන් නොකළ යුතු බවට අයවැය කැඳවීම -2025 මගින් උපදෙස් ලබා දී ඇති අතර, රාජ්‍ය පරිපාලන, ස්වදේශ කටයුතු, පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශයේ රාජ්‍ය වියදම් සමාලෝචන කමිටුව (PERC) විසින් ද සිය නිර්දේශවල මෙම කාරණය දැඩි ලෙස අවධාරණය කර ඇත. මෙම කමිටු නිර්දේශ අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් ද අනුමත කර ඇති බැවින්, 2025 වසර සඳහා කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශ කරන ලද පරිදි, පළාත් සභා සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් වෙන් කිරීමට නිසි අවධානය යොමු කරනු ඇතැයි මුදල් කොමිෂන් සභාව අපේක්ෂා කරයි.

3.2 පළාත් සභාවල ප්‍රාග්ධන වියදම් අවශ්‍යතා මුදල් කොමිෂන් සභාව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම

2025 වර්ෂයට අදාළ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම සඳහා මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් 2024 පෙබරවාරි 12 වන දින පළාත් සභා වෙත මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කරන ලදී. එම මාර්ගෝපදේශ මත පදනම්ව පළාත් සභා විසින් තම වාර්ෂික ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සකස් කර ජාතික අයවැයෙන් රජයේ ප්‍රදාන ලබා ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් මුදල් කොමිෂන් සභාව වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත. පළාත් සභා විසින්, රජයේ සංවර්ධන උපාය මාර්ග හා තිරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථයන්ට අනුගත වෙමින් සහ පළාතට සුවිශේෂී වූ අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගනිමින් පිළියෙල කර ඇති විස්තරාත්මක මධ්‍ය කාලීන ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සැලැස්ම, ප්‍රාග්ධන අරමුදල් අවශ්‍යතා පිළියෙල කිරීමේදී මූලිකව පදනම් කරගෙන ඇත. විවිධ අරමුදල් මූලාශ්‍රවලින් මූල්‍යයනය කර ගැනීම සඳහා මධ්‍යකාලීන සැලසුම්වල ඉලක්ක සහ කාලරාමු සැලකිල්ලට ගනිමින් වාර්ෂික ක්‍රියාත්මක සැලැස්මේ වියදම් අවශ්‍යතා හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව, පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන (PSDG) ස්වරූපයෙන් ජාතික අයවැයෙන් ලැබෙන අරමුදල් භාවිතා කර පළාත් සභාවල සංවර්ධන සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අරමුණින් ඉදිරි වර්ෂය සඳහා වන ප්‍රාග්ධන වියදම් අවශ්‍යතාවය සකස් කර ඇත.

සියලුම පළාත් සභා තම ප්‍රාග්ධන අරමුදල් අවශ්‍යතා ඉදිරිපත් කර ඇති අතර, මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් පහත අංශ යටතේ ප්‍රතිපාදන නිර්දේශ කිරීම සිදු කරනු ලබයි.

❖ අධ්‍යාපන	❖ සංස්කෘතික කටයුතු
❖ බටහිර වෛද්‍ය	❖ සමුපකාර සංවර්ධන
❖ දේශීය වෛද්‍ය	❖ මුල් ළමාවිය සංවර්ධන
❖ පළාත් මාර්ග	❖ වතු යටිතල පහසුකම්
❖ වාරිමාර්ග	❖ ප්‍රවාහන
❖ කෘෂිකර්ම	❖ නිවාස
❖ සත්ත්ව නිෂ්පාදන	❖ ග්‍රාමීය විදුලිය (පළාත් සභා ලයිස්තුවේ අංක 34 අයිතමයෙහි විෂය සීමාව තුළ)
❖ මිරිදිය ධීවර	❖ පළාත් පාලන
❖ කුඩා කර්මාන්ත	❖ සංචාරක
❖ ක්‍රීඩා	❖ ග්‍රාමීය සංවර්ධන
❖ පරිවාස හා ළමාරක්ෂක	❖ ඉඩම් සංවර්ධන
❖ සමාජ සේවා	

ඉහත සඳහන් අංශයන්ට අමතරව එකී අංශ මගින් ආවරණය නොවන සංවර්ධන අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා යොදාගත හැකි නම්‍යශීලී ප්‍රතිපාදනයක් සහ විශේෂ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා වන ප්‍රතිපාදනයක් ද වෙන් කෙරෙනු ඇත. තවදුරටත්, පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඇති විමධ්‍යගත විෂයයන්ට අදාළව ජාතික මට්ටමෙන් හඳුනා ගනු ලැබූ ව්‍යාපෘති සඳහාද පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන යටතේ ප්‍රතිපාදනයක් වෙන් කෙරෙනු ඇත.

3.3 2025 වර්ෂය සඳහා ප්‍රාග්ධන වියදම් අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම

පළාත් ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීමේදී භාවිතා කරන මූලික මූලාශ්‍රය වනුයේ පළාත් සභා විසින් බහු ආංශික ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරමින් සවිස්තරාත්මකව සකස්කර ඇති පස් අවුරුදු සංවර්ධන සැලසුම වේ. ඒ මත පදනම්ව මධ්‍යකාලීන ආංශික ප්‍රතිඵල රාමුව ඇසුරින් පළාත් ආංශික ප්‍රාග්ධන වියදම් අවශ්‍යතා මූලිකව හඳුනාගෙන ඇත. ගරු ආණ්ඩුකාරවරුන්ගේ, ප්‍රධාන ලේකම්වරුන්ගේ සහ අනෙකුත් අදාළ පළාත් බලධාරීන්ගේ උපදෙස් ලබා ගනිමින් ආංශික අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීමේ වගකීම පළාත් සභාවන්හි අමාත්‍යාංශ සහ දෙපාර්තමේන්තුවල අදාළ තාක්ෂණික දැනුම ඇති නිලධාරීන් වෙත පැවරී ඇත. තිරසර සංවර්ධන අරමුණු සහ ඉලක්ක, පළාතේ එක් එක් ප්‍රදේශ තුළ හා ප්‍රදේශ අතර දක්නට ලැබෙන විෂමතා, ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සුදානම සහ ඒවායේ ශක්‍යතාවය, රේඛීය අමාත්‍යාංශ හා රජයේ ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන විශේෂ සංවර්ධන වැඩසටහන්, ප්‍රාග්ධන ආයෝජන සම්බන්ධයෙන් නිකුත් කරන ලද මාර්ගෝපදේශ සහ වක්‍රලේඛ මගින් ලබා දී ඇති රජයේ මගපෙන්වීම, ගංවතුර නිසා හානියට පත් ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සහ පළාත්වල භෞතික හා මානව සම්පත් ප්‍රශස්ත ලෙස භාවිතා කිරීමේ අවශ්‍යතාවය කෙරෙහි තවදුරටත් නිසි අවධානය යොමු කර ඇත.

පළාත් සභා මට්ටමේ ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම් තුළ රජයේ ආයෝජන මගින් පුද්ගලික අංශයේ සම්පත් ප්‍රශස්ත ලෙස භාවිතයට ගැනීම ප්‍රධාන අවශ්‍යතාවයකි. ඒ අනුව, තක්සේරු කරන ලද ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා තුළ භෞතික යටිතල පහසුකම් අලුත්වැඩියා කිරීම, අවිච්ඡේද වැඩ නිම කිරීම සහ ආයතනික හා ප්‍රතිලාභී ධාරිතා සංවර්ධනය ආදී ප්‍රමුඛතම සංවර්ධන අවශ්‍යතා ඇතුළත් වේ. නව පරිපාලන ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති ආරම්භ නොකිරීම පිළිබඳ රජයේ ප්‍රතිපත්තියට අනුගත වෙමින් නව ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම් සඳහා කෙරුණු ප්‍රතිපාදන ඉල්ලීම් ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීමට ඇතුළත් නොකරන ලදී.

ඉහත ආකාරයට 2025 වර්ෂය සඳහා පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදානයෙහි (PSDG) මුළු තක්සේරු මුදල රු.බි. 147කි. 2024 වර්ෂය දක්වා, පළාත් ආදායම් ඉලක්කය සමස්ත පුනරාවර්තන අවශ්‍යතා සමග ගළපා ඇත. කෙසේ වෙතත්, පළාත් සභාවල ආදායම ඔවුන්ගේ වියදම් හා ගැලපීම සම්බන්ධව අනුමැතිය ලද 2024 වර්ෂයේ අයවැය යෝජනා අනුව, 2025 වර්ෂයේ සිට පළාත් සභා නවය විසින් එකතු කරනු ලබන මුළු පළාත් ආදායමෙන් 50%ක් පමණක් පුනරාවර්තන වියදම් සමගත්, ඉතිරි 50% ප්‍රාග්ධන අරමුදල් (පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන) සමගත් ගළපනු ලැබේ. ඒ අනුව, රු. බි.26.638ක් වන සමස්ත පළාත් ආදායම් ඉලක්කයෙන් රු.බි.13.319ක් නිර්දේශිත පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදානයට (PSDG) ගැලපීමට යෝජනා කරනු ලබන අතර, ඒ අනුව, නිර්දේශිත පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදානය (PSDG) රු. බි. 133.681කි. මෙම යෝජනාව ඉදිරි වර්ෂ සඳහාත් ක්‍රියාත්මක කිරීමට මුදල් කොමිෂන් සභාව නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

මෙම යෝජනාවට අනුව, පළාත් ආදායමෙන් ගැලපිය යුතු ප්‍රමාණයන් එක් එක් පළාත් සභාවේ ආදායම් පරිමාව අනුව එකිනෙකට වෙනස් වේ. පළාත් නවයෙහි ආදායම් ඉලක්ක රු.මි.1253.30 සිට රු.මි.9332.74 දක්වා පරාසයන් අතර වේ. (කරුණාකර ඇමුණුම 01 බලන්න). ඒ අනුව, පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදානය සඳහා ගලපන ආදායම් පරාසය රු.මි.1150 සිට රු.මි.1750 දක්වා වේ. රු.මි.1253.30ක අවම ආදායම් ඉලක්කයක් ඇති ෭9ව පළාත් සභාවේ ආදායමෙන් රු.මි.1150ක් එනම්, 91.76%ක් පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදානය සමග ගලපනු ලැබේ. බස්නාහිර පළාත් සභාව රු.මි.9332.74 ක ආදායමක් උපයනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, එයින් පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදානය සඳහා රු.මි.1750ක් එනම් 18.75% ක ගැලපීමක් සිදු කෙරෙනු ඇත.

මීට අමතරව, 2025 වර්ෂය සඳහා රු.බි.18.00 ක උපමාන පාදක ප්‍රදානයක් (CBG) ලබා දීමට (කරුණාකර 2.2.3 ඡේදය බලන්න) මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශ කෙරේ. පසුගිය වසර කිහිපය තුළ මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් ඉහළ ආදායම් එකතු කිරීම දිරිගැන්වීම සඳහා පළාත් සභා වෙත යම් මුදලක් ආදායම් කාර්ය සාධන ප්‍රදානය ලෙස වෙන් කිරීමට රජයට නිර්දේශ කළ නමුත් මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් එවැනි වෙන් කිරීමක් සිදු නොකරන ලදී. එබැවින්, 2025 වර්ෂයේදී පළාත්වල ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහා පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන (PSDG) සහ උපමාන පාදක ප්‍රදාන (CBG) නිර්දේශ කරනු ලබයි.

3.4 2025 වර්ෂය සඳහා සාමූහික ප්‍රදාන තක්සේරු කිරීම

මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් 2024 පෙබරවාරි 12 වැනි දින නිකුත් කරන ලද පුනරාවර්තන අයවැය මාර්ගෝපදේශයට අනුව, පළාත් සභා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද සිය ඉල්ලීම් පරීක්ෂා කිරීමෙන් පසු පළාත්වල පුනරාවර්තන අවශ්‍යතා තක්සේරු කරන ලද අතර, ඉන් අනතුරුව මහා භාණ්ඩාගාරයේ නිලධාරීන්ගේ ද සහභාගීත්වයෙන් පළාත් නිලධාරීන් සමග අයවැය සාකච්ඡා පවත්වන ලදී.

2025 වර්ෂයේ පුනරාවර්තන අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම පහත සඳහන් කරුණු මත පදනම් වේ.

01. කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව (DMS) විසින් 2024.03.31 දිනට අනුමත කරන ලද මුළු පළාත් සේවක සංඛ්‍යාව මූලික පදනම වුවත් අයවැය ඇස්තමේන්තු සඳහා ඇතුළත් කර ඇති මුළු සේවක සංඛ්‍යාව අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව ඉක්මවා ගිය අවස්ථා ඇත. කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කර ඇති සේවක සංඛ්‍යාවට වඩා සමහර පළාත් සභා ආයතනවල සිටින සේවක සංඛ්‍යාව වැඩි වීම මේ සඳහා හේතු වී ඇත. කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලද තනතුරුවල සිටින සේවක සංඛ්‍යාව හා එම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කිරීමට අපේක්ෂිත තනතුරුවල සිටින සේවක සංඛ්‍යාවට අදාළ පුද්ගල පඩිනඩි සඳහා පමණක් වියදම් තක්සේරු කර නිර්දේශ කෙරේ.
02. පළාත් නිලධාරීන් සහ භාණ්ඩාගාර නිලධාරීන් සමග පැවති අයවැය සාකච්ඡාවේදී ප්‍රධාන වශයෙන් සෞඛ්‍ය, දේශීය වෛද්‍ය, අධ්‍යාපන යනාදී අමාත්‍යාංශ මගින් දැනටමත් පළාත් සභා වෙත අනුයුක්ත කර

ඇති සේවක සංඛ්‍යාව සඳහා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමේ ක්‍රියා පටිපාටිවල ප්‍රමාදයන් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ වෙතත්, අදාළ අමාත්‍යාංශ මගින් කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය අපේක්ෂාවෙන් ලබාදී ඇති පළාත් සභා කාර්යමණ්ඩල අනුයුක්ත කිරීම් අයවැය තක්සේරුවේ දී තාවකාලිකව පිළිගැනීමට මුදල් කොමිෂන් සභාවට සිදුවේ.

03. පළාත් සභා සඳහා තේරී පත්වන සහිකයින් සඳහා වන සහික දීමනා සහ ඔවුන්ගේ පුද්ගලික කාර්යමණ්ඩලයේ පුද්ගල පඩිනඩි සඳහා වන වියදම් ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය විසින් නිකුත් කර ඇති වක්‍රලේඛ අනුව ඇස්තමේන්තු කර ඇත.
04. 2024 වර්ෂයේ දී අලුතින් හඳුන්වාදෙන ලද දීමනා සඳහා වූ ප්‍රතිපාදනයන් ඇස්තමේන්තු තුළ ඇතුළත් කර ඇත.
05. රජයේ ප්‍රමුඛතා වැඩසටහන යටතේ බඳවාගත් රැකියා විරහිත උපාධිධාරීන් කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතියට යටත්ව දැනටමත් ස්ථිර කර ඇත. මෙම පිරිස සඳහා ප්‍රතිපාදන අවශ්‍යතාවය තක්සේරු කර ඇත්තේ පළාත් රාජ්‍ය සේවය තුළ අතිරේක කාර්ය මණ්ඩලයක් ලෙස සලකමිනි.
06. සත්‍ය සේවක සංඛ්‍යාවේ ඒක පුද්ගල පිරිවැය සහ මෑත කාලීන සත්‍ය වියදම් රටාව සැලකිල්ලට ගනිමින් 2025 වර්ෂය සඳහා අතිකාල සහ නිවාඩු දින වැටුප් අවශ්‍යතාවය තක්සේරු කරන ලදී. (පසුගිය වර්ෂයන්ට සාපේක්ෂව අතිකාල සහ නිවාඩු දින වැටුප් සඳහා ඉල්ලීම් විශාල ලෙස ඉහළ ගොස් ඇත).
07. පළාත් පාලන ආයතනවල අනුමත සේවක සංඛ්‍යාවේ වැටුප් සහ පළාත් පාලන ආයතන සහිකයන්ගේ දීමනා ගෙවීම් සඳහා තක්සේරු කරන ලද ඇස්තමේන්තුව වන රු. 39,700,810,000 ද පුද්ගල පඩිනඩි යටතට ඇතුළත් කර ඇත. 2024 අයවැය යෝජනා අනුව මහ නගර සභාවල ස්වයං මූල්‍යකරණය දිරිමත් කිරීම සඳහා මහ නගර සභාවල වැටුප් ප්‍රතිපූර්ණයෙන් වාර්ෂිකව 20% ක් අඩු කිරීමට යෝජනා කර ඇත. ඒ අනුව, ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් යෝජනා කරන ලද අනෙකුත් පුනරාවර්තන වියදම හැර සෑම මහ නගර සභාවකම පුද්ගල පඩිනඩිවලින් 20% ක් පමණක් අඩු කිරීමෙන් පසුව මෙම ඇස්තමේන්තුව ගණනය කර ඇත.
08. මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් 2018.04.25 දින ගන්නා ලද තීරණයට අනුව, පළාත් ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන තුනකට පැවරී ඇති කාර්යයන්හි වැදගත්කම සලකා බලා ඒවායේ කාර්ය මණ්ඩලවලට පමණක් වැටුප් ගෙවීම සඳහා ප්‍රතිපාදන නිර්දේශ කරන අතර, එයට පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය (PRDA), පළාත් මගී ප්‍රවාහන අධිකාරිය (PPTA) සහ මුල් ළමාවිය සංවර්ධන අධිකාරිය (ECDA) ඇතුළත් වේ.
09. නඩත්තු කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් වෙන් වන බව සහතික කිරීම පිණිස සාමාන්‍ය නඩත්තුව සඳහා වන වියදම් පුරුදු පරිදි අනෙකුත් පුනරාවර්තන වියදම් යටතේ නොදක්වා වෙනම තක්සේරු කර ඇත. මාර්ග, වාරිමාර්ග යටිතල පහසුකම් සහ විශේෂයෙන්ම අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය, වාරිමාර්ග, කෘෂිකර්ම සහ අනෙකුත් අංශවල ගොඩනැගිලි සහ ඉදිකිරීම් නඩත්තු ඇතුළු පළාත් වත්කම් අලුත්වැඩියා කිරීම සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සහ තීරණාත්මක අවශ්‍යතා මත වත්කම් නඩත්තු කිරීම සලකා බලන ලද අතර, එහි අවශ්‍යතාවය රු. බි. 25 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත.
10. අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය සහ අනෙකුත් අංශ සඳහා හිඟ වැටුප් රු. 2,289,814,000 කි.
11. අනෙකුත් පුනරාවර්තන වියදම් තක්සේරුව තුළ විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත ළමුන්, වැඩිහිටි නිවාස සහ පිළිකා, වකුගඩු, ක්ෂය රෝගීන් සඳහා තක්සේරු කරන ලද සමාජ සුබසාධන වියදම් ඇතුළත් ය.
12. අවිනිශ්චිත අරමුදල් ප්‍රතිපාදන සඳහා වූ රු. 2,740,661,000 ක ඉල්ලීම ද අපගේ නිර්දේශයට ඇතුළත් වේ.
13. මධ්‍යම රජය සහ පළාත් සභා අතර විෂමතාවය ඉවත් කිරීමේ අරමුණින් 2025 වර්ෂය සඳහා අත්තිකාරම් B ගිණුමේ අරමුදල සඳහා රු. 5,532,639,000 ක් ඉල්ලීම ද අපගේ නිර්දේශයට ඇතුළත් වේ.

ඒ අනුව, 2025 වර්ෂය සඳහා පළාත් පුනරාවර්තන අවශ්‍යතාවය රු. මි. 591,403.057 කි.

වගුව 04: පළාත් අනුව 2025 වසර සඳහා තක්සේරු කළ පුනරාවර්තන අවශ්‍යතා

(රු.000)

පළාත	2024.03.31 දිනට කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව අනුමත කළ පළාත් සේවක සංඛ්‍යාව	පුද්ගල පඩිනඩි	පුද්ගල පඩිනඩිවල පළාත් කොටස (%)	අනෙකුත් පුනරාවර්තන වියදම්	අනෙකුත් පුනරාවර්තන වියදම් හි පළාත් කොටස (%)	මුළු පුනරාවර්තන වියදම්	මුළු පුනරාවර්තන වියදම් හි පළාත් කොටස (%)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7) = (3) + (5)	(8)
බස්නාහිර	64,799	74,895,873	16.90	32,418,107	23.14	107,313,980	18.40
මධ්‍යම	53,672	59,960,327	13.53	17,365,089	12.40	77,325,416	13.26
දකුණු	48,208	52,986,121	11.96	16,013,226	11.43	68,999,347	11.83
උතුරු	37,055	38,822,016	8.76	12,276,028	8.76	51,098,044	8.76
වයඹ	50,484	55,589,253	12.55	13,957,642	9.96	69,546,895	11.93
උතුරු මැද	30,633	32,334,126	7.30	11,054,220	7.89	43,388,346	7.44
ඌව	35,474	37,683,595	8.51	9,990,928	7.13	47,674,523	8.18
සබරගමුව	40,733	45,849,942	10.35	12,879,592	9.20	58,729,534	10.07
නැගෙනහිර	39,771	44,939,353	10.14	14,114,319	10.08	59,053,672	10.13
මුළු එකතුව	400,829	443,060,606	100	140,069,151	100	583,129,757	100.00

එකතු කිරීම්	අවිනිශ්චිත අරමුදල - 2025	2,740,661
	අත්තිකාරම් B ගිණුම සඳහා ඉල්ලීම - 2025	5,532,639
	තක්සේරු කළ සම්පූර්ණ පුනරාවර්තන අවශ්‍යතා	591,403,057

සටහන:-

- 3 නිරුව - සත්‍ය සේවක සංඛ්‍යාව සහ පුරප්පාඩු සඳහා පුද්ගල පඩිනඩි, රේඛීය අමාත්‍යාංශ අනුයුක්ත කිරීම් සහ හිඟ වැටුප් ඇතුළත් වේ.
- 5 නිරුව - පළාත් පාලන ආයතනවලට මාරු කිරීම , පාසල් පෝෂණ වැඩසටහන සඳහා වියදම්, පළාත් ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන (ඉහත 08 වගන්තිය අනුව) සඳහා පුද්ගල පඩිනඩි ඇතුළත් අතර, පළාත් පාලන ආයතනවලට අයත් මුද්දර ශාස්ත්‍ර සහ උසාවි දඩ මුදල් ඇතුළත් නොවේ.

3.5 පළාත් ආදායම්

පළාත් සභා ආදායම ප්‍රධාන කොටස් දෙකකින් සමන්විත වේ.

(i) පළාත් සභාවලට පවරා ඇති ආදායම් ප්‍රභවයන්ගෙන් එකතු කරන ආදායම

පළාත් සභා වෙත පැවරී ඇති ආදායම් මූලාශ්‍ර ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ නවවැනි උපලේඛනයේ 1 ලැයිස්තුවේ 36.1 සිට 36.20 දක්වා අයිතමවල සඳහන් කර ඇත.

මෝටර් රථ ආදායම් බලපත්‍ර ගාස්තු, මත්පැන් සඳහා බලපත්‍ර ගාස්තු, මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ මුදල් පළාත් සභාවල ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ග වේ. මෙම ප්‍රධාන මූලාශ්‍රවලින් මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ මුදල් නිත්‍යානුකූලව පළාත් පාලන ආයතන වෙත මාරු කළ යුතු වේ.

අංක 01/2010 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති වක්‍රලේඛය මගින් 2011 ජනවාරි 01 වන දින සිට ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ද (BTT) අහෝසි කිරීමෙන් පසු පළාත් ආදායම තුළ බදු ආවරණයේ පදනම අඩු වී ඇති අතර, රජයේ ආදායම් මාරු කිරීම වැදගත් වී ඇත.

(ii) රජයේ ආදායම් පළාත් සභා වෙත මාරු කිරීම්

2011 ජනවාරි මස 01 දින සිට ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ද (BTT) අහෝසි කිරීම හේතුවෙන් පළාත් ආදායම විශාල ලෙස අඩු විය. 2010 දෙසැම්බර් 29 වැනි දින භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් නිකුත් කරන ලද අංක 01/2010 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති වක්‍රලේඛය යටතේ ජාතික අයවැය මගින් හඳුන්වා දෙන ලද විශේෂ ආදායම් බෙදාගැනීමේ ක්‍රමවේදය මගින් මෙම ආදායම් අඩුවීම ප්‍රතිපූරණය කරන ලදී. ඒ සඳහා දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්, රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් සහ මෝටර් රථ ප්‍රවාහන කොමසාරිස් ජනරාල් වැනි ජාතික මට්ටමේ ආයතන විසින් එකතු කරන ලද ආදායම, 2011 ජනවාරි 10 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි පහත සඳහන් පදනම මත පළාත් වෙත පැවරිය යුතු වේ.

ඒ අනුව, මුද්දර ගාස්තුවලින් 100% ක්, වාහන ලියාපදිංචි ගාස්තුවලින් 70% ක් සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දෙන් (NBT) 33 1/3% පළාත් සභාවලට මාරු කරන ලද අතර, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද 2019 වසරේ සිට අහෝසි කරන ලදී.

රජයේ ආදායම් මාරු කිරීමේ යාන්ත්‍රණය හඳුන්වා දීමෙන් පසු පළාත් සභාවල ආදායම් ලැබීම ක්ෂණිකව ඉහළ ගිය ද 2019 වසරේ දී ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද අහෝසි කිරීම හේතුවෙන් නැවතත් පළාත් ආදායමේ සැලකිය යුතු අඩුවීමක් සිදු විය. රටේ ආදායම වැඩි කිරීම සඳහා ගරු ජනාධිපතිතුමා විසින් එළඹී තීරණයකට අනුව, පසුගිය කාලයේ මෝටර් රථ ආදායම් බලපත්‍ර ගාස්තු ඉහළ දැමීම හා මත්පැන් බලපත්‍ර ගාස්තු ඉහළ දැමීම නිසා පළාත් ආදායමේ වැඩි වීමක් සිදුව ඇත.

මුදල් කොමිෂන් සභාව පළාත්වල විමධ්‍යගත ආදායම් ප්‍රභවයන්, එනම් මුද්දර ගාස්තු, උසාවි දඩ, මෝටර් වාහන වාර්ෂික බලපත්‍ර ගාස්තු, සහ සුරාබදු සහ අනෙකුත් ආදායම් සඳහා ආදායම් ඉලක්ක නියම කරයි. රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති වක්‍රලේඛ අංක 01/2010 හි උපදෙස් අනුව රාජ්‍ය ආදායම් එකතු කිරීමේදී පළාත්වලට මාරු කළ හැකි මුදල් ප්‍රමාණය රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙපාර්තමේන්තුව මගින් තීරණය කරනු ලැබේ. පළාත් සභා සඳහා සාමූහික ප්‍රදානය තීරණය කිරීමේදී, මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පළාතේ අපේක්ෂිත ආදායම පළාතේ සමස්ත පුනරාවර්තන වියදම් අවශ්‍යතාවයෙන් අඩු කරනු ලැබේ. මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් ඉදිරි වර්ෂය සඳහා පළාත් ආදායම් සඳහා ඉලක්ක තීරණය කිරීමේදී පළාත් බලධාරීන් විසින් ඉදිරිපත් කරන වාර්ෂික ආදායම් එකතු කිරීමට අදාළ තක්සේරුව සමඟ ආදායම් එකතු කිරීම් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ අතිත කාර්යසාධනය ද සසඳා බලනු ලැබේ.

ඒ අනුව, මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ මුදල් ඇතුළුව 2025 වර්ෂය සඳහා පුරෝකථනය කරන ලද ආදායම් ප්‍රමාණය රු. මි. 67,158 කි. අදාළ පළාත් පාලන ආයතන වෙත මාරු කිරීමට නියමිත මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ මුදල් හැර 2025 වසර සඳහා පුරෝකථන ආදායම රු. මි. 26,638 කි. පළාත් සභා වෙත පැවරී ඇති ආදායම් ප්‍රභවයන් යටතේ 2025 වසර සඳහා කරන ලද ආදායම් පුරෝකථන වගුව 05 හි දක්වා ඇත.

වගුව 05: 2025 වසර සඳහා පළාත් සභාවල ආදායම් ඉලක්කය

(රු.000)

පළාත	මත්පැන් සඳහා බලපත්‍ර ගාස්තු	මෝටර් වාහන ආදායම් බලපත්‍ර ගාස්තු	මුද්දර ගාස්තු	උසාවි දඩ	පළාත් සභාව තුළ රඳවා ගැනීමට අපේක්ෂිත මුද්දර ගාස්තු	පළාත් සභාව තුළ රඳවා ගැනීමට අපේක්ෂිත උසාවි දඩ	* වෙනත්	එකතුව (මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ හැර)	එකතුව (මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ ඇතුළුව)
බස්නාහිර	1,054,004	4,950,000	22,500,000	2,100,000	-	-	3,328,736	9,332,740	33,932,740
මධ්‍යම	425,000	1,450,000	2,100,000	140,000	-	-	800,000	2,675,000	4,915,000
දකුණ	220,000	1,800,000	3,000,000	700,000	-	-	950,000	2,970,000	6,670,000
උතුර	60,000	600,000	1,800,000	500,000	-	-	800,000	1,460,000	3,760,000
වයඹ	160,000	1,900,000	2,920,000	425,000	84,000	-	1,800,000	3,944,000	7,289,000
උතුරු මැද	90,000	900,000	290,000	650,000	-	-	870,000	1,860,000	2,800,000
ඌව	150,000	700,000	500,000	250,000	3,000	300	400,000	1,253,300	2,003,300
සබරගමුව	140,000	1,100,000	1,200,000	320,000	-	-	600,000	1,840,000	3,360,000
නැගෙනහිර	90,000	810,000	725,000	400,000	8,000	5,000	390,000	1,303,000	2,428,000
එකතුව	2,389,004	14,210,000	35,035,000	5,485,000	95,000	5,300	9,938,736	26,638,040	67,158,040

* වෙනත් - බදු, පොලී, විභාග ගාස්තු, ප්‍රාග්ධන වත්කම් විකිණීම, ඔට්ටු බදු ආදිය ඇතුළත් වේ

2025 වර්ෂයේ මුළු ආදායමෙන් පළාත් පාලන ආයතන වෙත මාරු කිරීමට තක්සේරු කරන ලද මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ මුදල් ප්‍රමාණය රු. මි.40,520 කි. පළාත් පාලන ආයතන සඳහා මාරු කෙරෙන මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ පළාත් අනුව වගුව 06 හි දක්වා ඇත.

වගුව 06: 2025 වසර සඳහා පළාත් පාලන ආයතන වෙත මාරු කිරීමට ඇස්තමේන්තු කරන ලද මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ සඳහා ලබාදී ඇති ඉලක්ක

(රු.000)

පළාත	මුද්දර ගාස්තු	උසාවි දඩ	එකතුව	පළාත් කොටස (%)
බස්නාහිර	22,500,000	2,100,000	24,600,000	60.71
මධ්‍යම	2,100,000	140,000	2,240,000	5.53
දකුණ	3,000,000	700,000	3,700,000	9.13
උතුර	1,800,000	500,000	2,300,000	5.68
වයඹ	2,920,000	425,000	3,345,000	8.26
උතුරු මැද	290,000	650,000	940,000	2.32
ඌව	500,000	250,000	750,000	1.85
සබරගමුව	1,200,000	320,000	1,520,000	3.75
නැගෙනහිර	725,000	400,000	1,125,000	2.78
එකතුව	35,035,000	5,485,000	40,520,000	100.00

වගුව 07: පළාත් වියදම් සහ ආදායම් ලැබීම් (2016-2023)

(රු.මි)

වර්ෂය	මුළු වියදම	එකතු කළ ආදායම (මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ හැර)	රජයේ ආදායම් මාරුකිරීම්	*පළාතේ මුළු ආදායම	ආදායම පළාත් වියදමේ % ලෙස
1	2	3	4	5=(3+4)	6=(5/2)
2016	257,734	16,396	38,267	54,663	21
2017	264,158	17,425	42,491	59,916	23
2018	281,543	18,201	45,267	63,468	23
2019	303,740	18,928	47,070	65,998	22
2020	326,418	16,767	11,240	28,007	9
2021	342,023	18,012	10,500	28,512	8
2022	400,165	24,800	10,189	34,989	9
2023	431,014	34,752	11,737	46,489	11

* මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ හැර (පළාත් පාලන ආයතනවලට මාරු කළ යුතු)

එමෙන්ම පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ආයතන විසින් බදු සංශෝධන නොකළ යුතු බවට ජනාධිපති ලේකම්වරයා විසින් 2020.02.19 දිනැති ලිපියෙන් ලබා දුන් උපදෙස් ගැනද මෙහිලා සඳහන් කළ යුතු වේ. බස්නාහිර පළාත හැර අනෙකුත් පළාත් 8 සම්බන්ධයෙන් ගත් කල්හි ඒවායේ ආදායම ප්‍රමාණවත් වනුයේ ඒවායේ වියදමින් 6% සඳහා පමණි. එබැවින් පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ආයතන සතු ආදායම් විභවතාවය හැකිතාක් දුරට සාක්ෂාත් කර ගැනීම ප්‍රමුඛ අවශ්‍යතාවකි.

තවද, බොහෝ ආදායම් ප්‍රභවයන් දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ සංශෝධනයකින් තොරව ක්‍රියාත්මක කරගෙන යනු ලැබේ. මෙම තත්ත්වය පළාත් සභාවන්ට අයත් ආදායම් නොලැබීමට ද හේතු වී ඇත. මීට අමතරව රේඛීය අමාත්‍යාංශවලින් නිසි පරිදි ආදායම් පළාත් සභාවට මාරු නොකිරීම ද ආදායම් අඩුවීමට හේතු වී ඇත.

2018-2023 කාලසීමාව තුළ පළාත් ආදායම් ඉලක්ක, ආදායම් එකතුවීම හා සැසඳීම පහත දැක්වේ.

වගුව 08: පළාත් ආදායම් විෂයන්ට අදාළ ආදායම් ඉලක්ක සහ ආදායම් එකතු කිරීම (2018-2023)

(රු.මි.)

පළාත	2018			2019			2020			2021			2022			2023		
	ඉලක්ක	එකතු කිරීම	%	ඉලක්ක	එකතු කිරීම	%	ඉලක්ක	එකතු කිරීම	%	ඉලක්ක	එකතු කිරීම	%	ඉලක්ක	එකතු කිරීම	%	ඉලක්ක	එකතු කිරීම	%
බස්නාහිර	23,725	25,449	107	26,385	21,987	83	26,750	19,521	73	25,400	28,285	111	23,175	35,295	152	27,806	37,607	135
මධ්‍යම	3,492	3,860	111	4,078	3,677	90	4,195	3,304	79	4,650	3,953	85	3,940	4,615	117	4,375	4,599	105
දකුණ	4,010	4,379	109	4,366	4,580	105	4,550	4,359	96	4,846	5,304	109	4,037	5,954	147	4,883	6,973	143
උතුරු	1,220	1,784	146	1,580	1,990	126	1,860	2,074	112	2,135	2,313	108	2,345	2,948	126	2,499	3,839	154
වයඹ	4,340	4,417	102	4,707	4,678	99	4,970	4,438	89	5,110	5,825	114	5,252	7,012	134	5,340	9,143	171
උතුරු මැද	1,490	1,674	112	1,541	1,691	110	1,826	1,904	104	1,951	1,888	97	1,812	2,180	120	1,955	2,914	149
ඌව	1,570	1,472	94	1,495	1,389	93	1,605	1,416	88	1,640	1,604	98	1,629	1,760	108	1,500	2,032	135
සබරගමුව	2,245	1,734	77	2,195	2,720	124	2,275	2,350	103	2,500	2,508	100	2,477	2,810	113	2,535	4,046	160
නැගෙනහිර	1,520	1,585	104	1,640	1,523	93	1,725	1,637	95	1,780	1,770	99	1,752	2,057	117	1,870	2,813	150
එකතුව	43,612	46,354	106	47,987	44,235	92	49,756	41,003	82	50,012	53,450	107	46,419	64,631	139	52,763	73,966	140

* මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ ඇතුළු ආදායම් එකතු කිරීම සහ ඉලක්ක

රාජ්‍ය ආදායමෙන් පළාත් සභා වෙත මාරු කිරීමට අදාළ අගයන් රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඇස්තමේන්තු කරන අතර, එම අගයන් මෙම තක්සේරුවේ දී සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. එකී ආදායම් ඉලක්ක සහ එකී ආදායම් පළාත් සභා වෙත මාරු කිරීම පිළිබඳ තොරතුරු පහත වගුවේ දැක්වේ. ඒ අනුව, පළාත් ආදායම් කොටස සම්පූර්ණයෙන්ම පළාත් සභා වෙත මාරු කර නොමැති බව 09 වන වගුවෙන් පැහැදිලි වේ.

වගුව 09: භාණ්ඩාගාරයෙන් ආදායම් පළාත් සභා වෙත මාරු කිරීම - ඉලක්ක සහ නිදහස් කරන ලද ප්‍රමාණය (2018-2023)

(රු.මි.)

පළාත	2018			2019			2020			2021			2022			2023		
	ඉලක්ක	නිදහස් කිරීම	%	ඉලක්ක	නිදහස් කිරීම	%	ඉලක්ක	නිදහස් කිරීම	%	ඉලක්ක	නිදහස් කිරීම	%	ඉලක්ක	නිදහස් කිරීම	%	ඉලක්ක	නිදහස් කිරීම	%
බස්නාහිර	26,400	21,659	82	30,624	22,936	75	30,624	4,916	16	6,720	5,001	74	6,720	4,734	70	6,000	5,680	95
මධ්‍යම	4,950	4,062	82	5,742	4,159	72	5,742	1,137	20	1,260	952	76	1,260	897	71	1,125	1,093	97
දකුණු	4,950	4,115	83	5,742	4,175	73	5,742	1,133	20	1,260	951	75	1,260	893	71	1,125	1,074	95
උතුරු	2,750	2,222	81	3,190	2,387	75	3,190	517	16	700	513	73	700	531	76	625	540	86
වයඹ	4,950	4,136	84	5,742	4,200	73	5,742	1,180	21	1,260	954	76	1,260	1,096	87	1,125	998	89
උතුරු මැද	2,750	2,287	83	3,190	2,188	69	3,190	638	20	700	538	77	700	500	71	625	600	96
ඌව	2,750	2,236	81	3,190	2,290	72	3,190	609	19	700	522	75	700	493	70	625	586	94
සබරගමුව	2,750	2,296	83	3,190	2,336	73	3,190	580	18	700	536	77	700	504	72	625	617	99
නැගෙනහිර	2,750	2,254	82	3,190	2,399	75	3,190	530	17	700	533	76	700	539	77	625	549	88
එකතුව	55,000	45,267	82	63,800	47,070	74	63,800	11,240	18	14,000	10,500	75	14,000	10,187	73	12,500	11,737	94

මූලාශ්‍රය: රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තා හා පළාත් ආදායම් එකතු කිරීමේ වාර්තා

4 වන පරිච්ඡේදය

2025 වර්ෂය සඳහා පළාත් සභා අතර රජයේ ප්‍රදාන වෙන් කර දීම පිළිබඳ නිර්දේශ

4.1 ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන පළාත් අතර වෙන් කර දීම පිළිබඳ නිර්දේශය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154ජ (4) අනුව ව්‍යවස්ථාවට අනුව, පළාත් සභාවල වියදම් සඳහා රජය විසින් වාර්ෂිකව වෙන් කරනු ලබන අරමුදල් රට තුළ තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය ළඟා කර ගැනීමේ අරමුණින් බෙදා හැරීම පිළිබඳ මූලධර්ම ඇතුළත් නිර්දේශ, අතිගරු ජනාධිපතිතුමා වෙත ඉදිරිපත් කිරීමේ වගකීම මුදල් කොමිෂන් සභාවට පැවරී ඇත. පළාත් සභා ස්ථාපිත කිරීම හරහා තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය වේගවත් කිරීමේ අරමුණෙන් මෙම ප්‍රතිපාදන හඳුන්වා දී ඇති බව පෙනේ. පළාත් අතර ආර්ථික හා සමාජීය විෂමතාවයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් පසුගාමී පළාත් සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබාදීම මෙහි අරමුණ වේ. එබඳු බෙහෙවින් විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදයක් අනුව එක් එක් පළාත් සභා සඳහා මූල්‍ය සම්පත් වෙන්කිරීම තුළින් වුවත් අපේක්ෂිත තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය ළඟාකරලීම මූලික වශයෙන් කරුණු දෙකක් නිසා දුෂ්කර වී ඇත. ඉන් පළමුවන කරුණ වන්නේ, මෙසේ වඩාත් අර්ථාන්විත වෙන්කිරීමකට බඳුන්වන පළාත් සභා සඳහා යොමුවන මූල්‍ය සම්පත් ප්‍රමාණය සීමාසහිත වීමයි. දෙවන කරුණ නම් විශාල වශයෙන් රාජ්‍ය ආයෝජන සිදුකරන අමාත්‍යාංශ ඇතුළු ජාතික මට්ටමේ ආයතන එකී මූල්‍ය සම්පත් යොමුවිය යුත්තේ කුමන පළාතකටද/ප්‍රදේශයකටද යන්න මෙම පරිච්ඡේදයේ සඳහන් සූත්‍රය වැනි ක්‍රමයකින් තොරව නිර්ණය කිරීමයි. මේ පිළිබඳව මෙම වාර්තාවේ පස්වන පරිච්ඡේදයේ (I) යටතේ සඳහන්ව ඇත. අරමුදල් බෙදා දීමේ මූලධර්ම සකස් කිරීමේදී සැලකිල්ලට ගත යුතු පහත නිර්ණායක ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ නිශ්චිතව දක්වා ඇත.

- (අ) එක් එක් පළාතේ ජන සංඛ්‍යාව
- (ආ) එක් එක් පළාතේ ඒක පුද්ගල ආදායම
- (ඇ) විවිධ පළාත් අතර සමාජ හා ආර්ථික විෂමතා අනුක්‍රමිකව අඩු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සහ
- (ඈ) එක් එක් පළාතේ ඒක පුද්ගල ආදායම සහ පළාත් අතර වැඩිම ඒක පුද්ගල ආදායම අතර වෙනස අනුක්‍රමිකව අඩු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ අවශ්‍යතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින්, මුදල් කොමිෂන් සභාව ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ එක්ව වැඩි විචල්‍යයන් ප්‍රමාණයක් යොදා ගනිමින් ජාතික අයවැයෙන් වාර්ෂිකව වෙන් කෙරෙන ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන පළාත් අතර පවතින විෂමතා අවම කර ගැනීම අරමුණු කර ගනිමින් තාර්කික ලෙස පළාත්වලට බෙදා හැරීම සඳහා සංඛ්‍යාතමය සූත්‍රයක් සකස් කර ඇත. ඒ අනුව, 2024 තෙක්, මෙම සූත්‍රය සකස් කිරීම සඳහා පහත සඳහන් විචල්‍යයන් භාවිතා කරන ලදී.

- i. පළාතේ මධ්‍ය වාර්ෂික ජනසංඛ්‍යාව
- ii. පළාතේ භූමි ප්‍රමාණය
- iii. පළාත් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය
- iv. පළාතේ මාසික මධ්‍යයන ඒක පුද්ගල ආදායම
- v. පළාතේ විද්‍යා විෂය ධාරාවෙන් විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය සඳහා සුදුසුකම් ලැබූ අයදුම්කරුවන්ගේ ප්‍රතිශතය
- vi. පළාතේ දිළිඳු ජන සංඛ්‍යාව
- vii. පළාතේ එක් වෛද්‍යවරයෙකු සඳහා සිටින පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව

මුදල් කොමිෂන් සභාව සෑම අවස්ථාවකදීම සාධාරණ ලෙස අරමුදල් බෙදා හැරීම සහතික කිරීම සඳහා සෑම පළාතකම වත්මන් සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගන්නා අතර, ඒ අනුව, මෙම සූත්‍රය ගොඩනැගීම සඳහා නව විචල්‍යයන් හඳුනා ගැනීම සිදු කරයි. මේ වන විට ශ්‍රී ලංකාව පුරා ළමා මන්දපෝෂණය ඉහළ මට්ටමක පවතින අතර, මෙම තත්ත්වය රට තුළ ප්‍රමුඛ පෙළේ ප්‍රතිපත්තිමය අවධානයක් යොමු කළ යුතු කරුණක් බවට පත් වී ඇත. ළමා මන්දපෝෂණය පවුලේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය සමඟ බෙහෙවින් සහසම්බන්ධ වී ඇති බැවින් සහ එය පළාත්වල සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය සමඟ සම්පව බැඳී ඇති බැවින්, පළාත්වල ළමා මන්දපෝෂණ මට්ටම ද රජයේ අරමුදල් බෙදීමේ සූත්‍රය සකස් කිරීමේදී ඇතුළත් කිරීම බෙහෙවින් වැදගත් බව පෙනේ. ළමා මන්දපෝෂණය අවම කිරීම සඳහා මැදිහත්වීමේ තීරණාත්මක අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගනිමින්, පාසල් පෝෂණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2023 වසරේ සිට රජය සෘජුවම පළාත් සභා වෙත මුදල් වෙන් කරනු ලබයි.

සංඛ්‍යානමය සූත්‍රයක් සකස් කිරීමේදී එක් එක් පළාතේ භූමි ප්‍රමාණයද එක් නිර්ණායකයක් ලෙස වඩා අර්ථාන්විත ලෙස යොදාගත හැක්කේ ඒ ඒ පළාත තුළ ඇති සංවර්ධනයට යෙදවිය හැකි (එනම් ව්‍යාපාරික ඇතුළු රක්ෂිත ප්‍රදේශ, අභ්‍යන්තර ජලාශ හැර) භූමි ප්‍රමාණය පිළිබඳ තොරතුරු නිවැරදිව ලබාගත හැකි නම් පමණි. එසේ නොමැතිව ඒ ඒ පළාතේ මුළු භූමි ප්‍රමාණයම දර්ශකය සකස් කිරීමේ එක නිර්ණායකයක් ලෙස යොදාගත හොත් නිසා අඩු ආදායම් ලබන විශාල ජන සංඛ්‍යාවක් සාපේක්ෂව කුඩා ප්‍රදේශයක සිටින පළාත් වලට එය අවාසිදායක බව මෙම සූත්‍රය සකස් කිරීමේ දී දැරූ උත්සාහයන් තුළින් පෙනී ගොස් ඇති අතර, මෙම සූත්‍රයේ අනෙකුත් සියලු සංරචක පසුගාමී ප්‍රදේශ වලට වඩාත් වාසිදායක වේ. එමෙන්ම මෙය තවදුරටත් ගැටළු සහගත වන්නේ වන සංරක්ෂණය හා වනජීවී සංරක්ෂණය සඳහා මෙන්ම විශාල වාරි කර්මාන්ත සඳහා කෙරෙන රජයේ ආයෝජන සිදු කෙරෙනුයේ පළාත් සභා හරහා නොව මධ්‍යම රජයේ ආයතන හරහා වන බැවිනි. මෙකී කරුණු පිළිබඳව කොමිෂන් සභාව විසින් දීර්ඝ වශයෙන් සාකච්ඡා කිරීමෙන් අනතුරුව පසුගාමී මෙන්ම ජනගහනය (ජන සන්තවය) අඩු පළාත් වලට වඩාත් වාසිදායක තවත් නිර්ණායකයක් අලුතින් එකතු කිරීම පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙමින් 2025 වර්ෂය සඳහා පහත සඳහන් නිර්ණායක යොදා ගනිමින් සංඛ්‍යානමය සූත්‍රය සකස් කිරීමට තීරණය කරන ලදී.

- i. පළාත් මධ්‍ය වාර්ෂික ජන සංඛ්‍යාව
- ii. මාසික මධ්‍යයන ඒක පුද්ගල ආදායම
- iii. විද්‍යා විෂය ධාරාවෙන් විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය සඳහා සුදුසුකම් ලැබූ අයදුම්කරුවන්ගේ ප්‍රතිශතය
- iv. පළාතේ දිළිඳු ජනසංඛ්‍යාව
- v. පළාතේ එක් වෛද්‍යවරයෙකු සඳහා සිටින පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව
- vi. උග්‍ර මන්දපෝෂණයෙන් (කෘෂ බවින්) පෙළෙන දරුවන්ගේ ප්‍රතිශතය

එක් එක් පළාත තුළ ඇති දිස්ත්‍රික්ක අතර පවතින විෂමතාවය ද ඉහළ බැවින්, සංයුක්ත දර්ශකය ගණනය කිරීමේදී ප්‍රථමයෙන් දිස්ත්‍රික්ක දර්ශකය සකස් කර, ඒ අනුව අදාළ පළාතේ දිස්ත්‍රික්කවල එකතුව ලබා ගැනීම මඟින් පළාත් සංයුක්ත දර්ශකය ගණනය කර ඇත. මෙම ගණනය කිරීම සඳහා දැනට පවතින වඩාත් යාවත්කාලීන වූ දත්ත භාවිතා කර ඇති අතර, ඊට අදාළ දත්ත ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය, විභාග දෙපාර්තමේන්තුව සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙන් ලබාගෙන ඇත.

ඒ අනුව, 2025 වර්ෂය සඳහා එක් එක් පළාතට අදාළ ප්‍රාග්ධන අරමුදල් වෙන් කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා සංයුක්ත දර්ශකය සකස් කිරීමට භාවිතා කරන ලද දිස්ත්‍රික්ක දත්ත පහත වගුව 10 මඟින් දක්වා ඇත.

වගුව 10: සංයුක්ත දර්ශකය සකස් කිරීම සඳහා යොදාගත් භෞතික, ප්‍රජාවිද්‍යාත්මක සහ සමාජ-ආර්ථික දර්ශක

පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	මධ්‍ය වාර්ෂික ජන සංඛ්‍යාව 2023	මාසික මධ්‍යයන ජීව පුද්ගල ආදායම රු. (2019)	උසස් පෙළ විද්‍යා විෂය ධාරාවෙන් විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය සඳහා සුදුසුකම් ලැබූ ප්‍රතිශතය 2022 (%)	දිළිඳු ජනසංඛ්‍යාව (2019)	එක් වෛද්‍ය නිලධාරියෙකුට සිටින පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව (2021)	උග්‍ර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය (කෘෂි බව) (%) (2023)
බස්නාහිර	කොළඹ	2,460,000	22,757	60.7	54,800	446	7.4
	ගම්පහ	2,421,000	18,856	57.2	133,600	1,147	9.6
	කළුතර	1,279,000	16,017	59.6	153,800	1,261	8.9
මධ්‍යම	මහනුවර	1,482,000	13,833	55.9	204,700	778	9.2
	මාතලේ	525,000	10,917	55.1	99,700	1,378	11.8
	නුවරඑළිය	781,000	11,330	49.4	199,100	2,061	10.5
දකුණු	ගාල්ල	1,139,000	13,732	61.3	145,700	866	11.0
	මාතර	869,000	14,400	60.3	93,700	1,229	11.2
	හම්බන්තොට	680,000	13,347	57.5	87,700	1,357	11.0
උතුරු	යාපනය	628,000	10,840	62.8	157,800	910	8.9
	මන්නාරම	116,000	10,825	58.6	8,700	835	8.0
	වවුනියාව	196,000	14,357	54.8	25,300	784	7.9
	මුලතිව්	99,000	10,106	56.6	42,900	853	9.2
	කිලිනොච්චිය	136,000	9,125	50.8	32,400	1,115	8.5
නැගෙනහිර	මඩකලපුව	582,000	10,010	59.4	117,500	1,104	14.2
	අම්පාර	749,000	11,375	56.9	122,400	905	3.6
	ත්‍රිකුණාමලය	443,000	9,313	61.0	76,300	1,303	8.8
වයඹ	කුරුණෑගල	1,727,000	14,160	56.6	209,200	1,397	11.6
	පුත්තලම	845,000	15,790	60.2	85,200	1,442	10.7
උතුරු මැද	අනුරාධපුරය	950,000	14,148	48.9	72,700	1,258	12.1
	පොළොන්නරුව	445,000	13,085	47.3	72,200	1,115	12.6
ඌව	බදුල්ල	896,000	10,796	56.6	276,900	1,165	11.1
	මොණරාගල	509,000	11,543	52.3	101,660	1,312	9.5
සබරගමුව	රත්නපුරය	1,188,000	11,449	55.4	287,300	1,320	11.3
	කෑගල්ල	892,000	12,836	55.8	180,700	1,411	10.4
ශ්‍රී ලංකාව		22,037,000	14,095	57.4	3,041,960	979	10.0

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, විභාග දෙපාර්තමේන්තුව

ඉහත දත්ත භාවිතයෙන් ගණනය කරන ලද සංයුක්ත දර්ශක අගයන් මත පදනම්ව ප්‍රාග්ධන අරමුදල් පළාත් නවය අතර බෙදා හැරීම සඳහා භාවිතා කරන ලද ප්‍රතිශත අගයන්, වගුව 11 මගින් නිරූපණය කෙරේ.

වගුව 11: එක් එක් පළාත් සඳහා සංයුක්ත දර්ශක අගයන් මත පදනම්ව ප්‍රාග්ධන අරමුදල් වෙන් කිරීමේ ප්‍රතිශත අගයන්

පළාත	සංයුක්ත දර්ශකය අනුව පළාත් ප්‍රතිශත අගය
බස්නාහිර	9.21
මධ්‍යම	11.50
දකුණු	10.90
උතුරු	11.45
වයඹ	10.68
උතුරු මැද	10.96
ඌව	12.01
සබරගමුව	11.85
නැගෙනහිර	11.44
එකතුව	100.00

ඒ අනුව, සංයුක්ත දර්ශකය මත පදනම්ව 2025 වර්ෂයට පළාත් සභා සඳහා ප්‍රාග්ධන ප්‍රදානයන් ලෙස මුදල් කොමිෂන් සභාව පහත සඳහන් මුදල් ප්‍රමාණයන් (වගුව 12) නිර්දේශ කරයි.

වගුව 12: 2025 වර්ෂය සඳහා සංයුක්ත දර්ශකයට අනුව එක් එක් පළාත සඳහා නිර්දේශිත ප්‍රාග්ධන අරමුදල්

පළාත	නිර්දේශිත ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන (රු.මි.)		නිර්දේශිත මුළු ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන (රු.මි.)	ප්‍රාග්ධන ප්‍රදානයේ පළාත් කොටස (%)
	පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන	උපමාන පාදක ප්‍රදාන		
බස්නාහිර	13,538.00	1,658.00	15,196.00	9.21
මධ්‍යම	16,905.00	2,070.00	18,975.00	11.50
දකුණු	16,023.00	1,962.00	17,985.00	10.90
උතුරු	16,832.00	2,061.00	18,893.00	11.45
වයඹ	15,700.00	1,922.00	17,622.00	10.68
උතුරු මැද	16,111.00	1,973.00	18,084.00	10.96
ඌව	17,655.00	2,162.00	19,817.00	12.01
සබරගමුව	17,420.00	2,133.00	19,553.00	11.85
නැගෙනහිර	16,816.00	2,059.00	18,875.00	11.44
එකතුව	147,000.00	18,000.00	165,000.00	100.00

වගුව 13: 2025 වර්ෂය සඳහා ආදායම් ඉලක්ක ගැලපීමෙන් පසු නිර්දේශිත ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන ප්‍රමාණයන්

පළාත	නිර්දේශිත ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන (රු. මි.)		
	ආදායම් ගැලපීමෙන් පසු පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන	උපමාන පාදක ප්‍රදාන	එකතුව
බස්නාහිර	11,788.00	1,658.00	13,446.00
මධ්‍යම	15,285.00	2,070.00	17,355.00
දකුණු	14,438.00	1,962.00	16,400.00
උතුරු	15,632.00	2,061.00	17,693.00
වයඹ	13,986.00	1,922.00	15,908.00
උතුරු මැද	14,611.00	1,973.00	16,584.00
ඌව	16,505.00	2,162.00	18,667.00
සබරගමුව	15,870.00	2,133.00	18,003.00
නැගෙනහිර	15,566.00	2,059.00	17,625.00
එකතුව	133,681.00	18,000.00	151,681.00

පළාත් සභා නවය අතර ඒකීය සැලසුම් රාමුවක් පවත්වාගෙන යාමට හැකි වන පරිදි, පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන යටතේ ලබා දෙනු ලබන ප්‍රදාන යොදා ගනිමින් පළාත් වාර්ෂික සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීම සඳහා මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කරනු ලැබේ. පළාත් සභා විසින් සකස් කරනු ලබන වාර්ෂික සංවර්ධන සැලසුම් සඳහා ජාතික ක්‍රමසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්ගේද සහභාගීත්වයෙන් පවත්වන සාකච්ඡාවලින් අනතුරුව මුදල් කොමිෂන් සභාව සිය එකඟතාව ලබා දෙනු ලබයි.

4.2 පළාත් සභා සඳහා සාමූහික ප්‍රදානයන් නිර්දේශ කිරීම

පුනරාවර්තන ස්වභාවයේ වියදම් සඳහා තක්සේරු කරන ලද මුදල් ප්‍රමාණය, අදාළ පළාත් සභාවේ ඇස්තමේන්තුගත ආදායම් සහ භාණ්ඩාගාරයෙන් පළාත් සභා වෙත මාරු කරන ආදායම් මත පළාත් සභා වෙත පුනරාවර්තන ස්වභාවයේ අවශ්‍යතා සඳහා ලබාදෙන ප්‍රදානය සම්පූර්ණයෙන්ම රඳා පවතී. අදාළ පළාත් බලධාරීන්ගේ, ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුවේ, කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් පවත්වනු ලබන සමාලෝචන සාකච්ඡා මගින් පළාත් සභාවල වියදම් අවශ්‍යතා සහ පළාත් සභා සඳහා පවරා ඇති ආදායම් ඉලක්ක තක්සේරු කරන ලදී.

මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් තක්සේරු කරන ලද පළාත් සභාවන්හි පුනරාවර්තන වියදම් අවශ්‍යතාවය සහ පළාත්වලින් අපේක්ෂිත ආදායමෙන් 50% ක කොටස (අපේක්ෂිත ආදායමෙන් 50% ක් ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදනවලට හිලවී කිරීමට නිර්දේශ කරන බැවින්) අතර පරතරය පිරවීම සඳහා, මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් පළාත් සභා වෙත සාමූහික ප්‍රදානය ලබාදීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ. පළාත් සභාවන්හි ඇස්තමේන්තුගත මුළු ආදායමේ කුඩා කොටසක් වන පළාත් සභා වෙත මාරු කිරීමට අපේක්ෂිත ඇස්තමේන්තුගත රජයේ ආදායම් පිළිබඳ තොරතුරු රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තවමත් ලබා දී නොමැති බැවින්, පළාත් ආදායම් ඇස්තමේන්තුවලට එම තොරතුරු ඇතුළත් කර නොමැත.

ඒ අනුව, 2025 වර්ෂය සඳහා කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශිත සාමූහික ප්‍රදාන පහත දැක්වේ.

වගුව 14: 2025 වර්ෂය සඳහා සාමූහික ප්‍රදාන

(රු.000)

පළාත	තක්සේරු කළ මුළු පුනරාවර්තන වියදම	පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන වලට ගැලපීමෙන් පසු පළාත් ආදායම් ඉලක්ක **	මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශ කරන ලද මුළු සාමූහික ප්‍රදාන (50% ආදායම් ගැලපීම ඇතුළත්ව)
(1)	(2)	(3)	(4)= (2) - (3)
බස්නාහිර	107,313,980	7,582,740	99,731,240
මධ්‍යම	77,325,416	1,055,000	76,270,416
දකුණු	68,999,347	1,385,000	67,614,347
උතුරු	51,098,044	260,000	50,838,044
වයඹ	69,546,895	2,230,000	67,316,895
උතුරු මැද	43,388,346	360,000	43,028,346
ඌව	47,674,523	103,300	47,571,223
සබරගමුව	58,729,534	290,000	58,439,534
නැගෙනහිර	59,053,672	53,000	59,000,672
එකතුව	583,129,757	13,319,040	569,810,717

එකතු කළා	අවිනිශ්චිත අරමුදල සඳහා ඉල්ලීම - 2025	2,740,661
	අත්තිකාරම් බී ගිණුම සඳහා ඉල්ලීම - 2025	5,532,639
	තක්සේරු කළ මුළු සාමූහික ප්‍රදාන	578,084,017

** පළාත් ආදායම (මුද්දර ගාස්තු හා උසාවි දඩ මුදල් හැර)

ඒ අනුව, 2025 වර්ෂය වෙනුවෙන් මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් පළාත් සභා සඳහා නිර්දේශ කරන ලද මුළු ප්‍රදාන (ප්‍රාග්ධන සහ පුනරාවර්තන) ප්‍රමාණය රු. මිලියන 729,765.017 කි.

4.3. නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ

- කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව සඳහා මෙන්ම රැකියා විරහිත උපාධිධාරීන් රාජ්‍ය සේවයට බඳවා ගැනීම රජයේ ප්‍රමුඛතා වැඩසටහන යටතේ රාජ්‍ය සේවයට බඳවා ගන්නා ලද සංවර්ධන නිලධාරී තනතුරු සඳහාත් ප්‍රතිපාදන නිර්දේශ කර ඇත. මෙතෙක් කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ලැබී නොතිබුණ ද, සංවර්ධන නිලධාරීන් සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපාදන නිර්දේශ කිරීම විශේෂයෙන් සිදු කරන අතර, අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව තුළ සත්‍ය මෙන්ම පුරප්පාඩු සේවක සංඛ්‍යාව ද ඇතුළත් ය.
- පිළිගත හැකි සහ වෘත්තීමය සම්මතයන් මත පදනම් වූ අයවැය ක්‍රමවේදයක් හරහා සේවක සංඛ්‍යාව තක්සේරු කර, ආයතනික පදනමින් ඔවුන් නැවත සේවයේ යෙදවීමේ දැඩි අවශ්‍යතාවයක් ඇති බව නිරීක්ෂණය වේ.

3. පළාත් සභා කටයුතු සුමටව පවත්වාගෙන යාම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන පහත සඳහන් පළාත් සභා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන සඳහා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය වෙත ප්‍රතිපාදන වෙන් කිරීම සිදු කර ඇත.

- පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය
- පළාත් මගී ප්‍රවාහන අධිකාරිය
- පළාත් මුල් ළමාවිය සංවර්ධන අධිකාරිය

කෙසේ වෙතත්, ඔවුන්ගේම ආදායමෙන් වැටුප් ගෙවනු ලැබුවද, වෙනත් එබඳු කිසිදු අධිකාරියක් විසින් අනුමත සේවක සංඛ්‍යාවට වඩා අතිරික්ත සේවක සංඛ්‍යාවක් පවත්වා ගෙන යනු ඇතැයි අපේක්ෂා නොකෙරේ.

4. (මධ්‍යම) රජයෙන් බඳවාගෙන පළාත් සභාවලට අනුයුක්ත කෙරෙන සේවක සංඛ්‍යාවේ පුද්ගලික පඩිනඩි සඳහා අවශ්‍යතාවය ඉදිරිපත් කරන ලෙස, මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් ප්‍රධාන රේඛීය අමාත්‍යාංශවලින් (සෞඛ්‍ය හා දේශීය වෛද්‍ය, අධ්‍යාපන, කෘෂිකර්ම) ඉල්ලා සිටින ලදී. එම අමාත්‍යාංශවලින් මෙම ඉල්ලීමට ප්‍රතිචාර දක්වා ඇති අතර, 2025 වර්ෂය සඳහා ඔවුන්ගේ මූල්‍ය අවශ්‍යතාවය අපගේ පුනරාවර්තන අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීමේදී සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

5. වත්කම් නඩත්තු කිරීම සඳහා පළාත් සභා විසින් ඉල්ලා සිටින ලද රු. බි. 34.9 ක් වූ පළාත් ඉල්ලීම්, හදිසි අවශ්‍යතා සහ වියදම්වල ස්වභාවය සැලකිල්ලට ගනිමින්, පළාත් සභා සමග සාකච්ඡා කර රු.බි. 25 ක් ලෙස තක්සේරු කර ඇත.

6. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන පාසල් පෝෂණ වැඩසටහන සඳහා සියලුම රජයේ පාසල්වල (පළාත් සහ ජාතික පාසල් යන දෙකෙහිම) 1-5 ශ්‍රේණියේ සිසුන් වෙනුවෙන් රු. 34,996,852,000 ක ඇස්තමේන්තුවක් පුනරාවර්තන වියදම් යටතේ ඇතුළත් කර ඇත.

5 වන පරිච්ඡේදය

විශේෂ නිර්දේශ

පළාත් සභාවන් වෙත පැවරුණු කාර්යභාරය වඩාත් ඵලදායී ලෙස ඉටු කිරීමට හැකිවනු පිණිස, රජයේ සමස්ත සංවර්ධන උපායමාර්ගයට අනුසුරක වන පරිදි, රජය විසින් හඳුන්වාදීම මැනවැයි හැඟෙන නිර්දේශ කිහිපයක් මෙම පරිච්ඡේදයේ දැක්වේ.

I වන කොටස

මෙම කොටසේ දැක්වෙනුයේ, පළාත් සභා විසින් තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය අත්කර ගැනීමේ ක්‍රියාදාමය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහාත්, පොදුවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයට අදාළ රාජ්‍ය ආයෝජනයන්හි ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීම සඳහාත් රජයේ සෘජු මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වේ යැයි හැඟෙන අංශ කිහිපයකට අදාළ වන ප්‍රතිපත්තිමය නිර්දේශ කිහිපයකි.

1. පළාත් සභා විසින් මෙන්ම ජාතික මට්ටමේ ආයතන විසින්ද ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සඳහා වඩාත් අර්ථාන්විත පරිදි සම්පත් වෙන් කිරීම සඳහා යෝග්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම

පළාත් සභා සඳහා අරමුදල් සැපයීමේ විධිවිධාන සම්බන්ධයෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154ජ(3) අනුව්‍යවස්ථාවෙහි නිශ්චිතව සඳහන් වන්නේ “පළාත්වල අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල්, ආණ්ඩුව විසින් මුදල් කොමිෂන් සභාවේ නිර්දේශය අනුව සහ කොමිෂන් සභාව විමසා වාර්ෂික අයවැය ලේඛනයෙන් වෙන් කර දිය යුත්තේය” යනුවෙනි.

එහි (4) වන අනුව්‍යවස්ථාවට අනුව, රට තුළ තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ අරමුණින්, ප්‍රාදේශීය විෂමතා සහ සංවර්ධන මට්ටම් යන සාධක සැලකිල්ලට ගනිමින් සූත්‍රයක් මත පදනම්ව පළාත් අතර අරමුදල් බෙදා වෙන් කිරීම සම්බන්ධයෙන් නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම මුදල් කොමිෂන් සභාවේ කාර්යභාරය වේ. ඒ අනුව, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154ජ(4) වන අනුව්‍යවස්ථාවේ සඳහන් කර ඇති සාධක 04 මනාව සැලකිල්ලට ගනිමින් සහ ව්‍යවස්ථාවේ අවධාරණය කර ඇති කරුණු පිළිබිඹු වන පරිදි, මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් පහත සඳහන් අතිරේක නිර්ණායක භාවිතා කරමින් සූත්‍රයක් සකස් කර ඇත.

- අ. පළාතේ දිළිඳු ජන සංඛ්‍යාව
- ආ. විද්‍යා විෂය ධාරාවෙන් විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය සඳහා සුදුසුකම් ලැබූ අයදුම්කරුවන්ගේ ප්‍රතිශතය
- ඇ. පළාතේ එක් වෛද්‍යවරයෙකු සඳහා සිටින පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව
- ඈ. පළාතේ මන්දපෝෂණයෙන් (කෘෂි බවින්) පෙළෙන දරුවන්ගේ ප්‍රතිශතය (මෙම නිර්ණායකය 2025 වර්ෂය සඳහා සංයුක්ත දර්ශකය සකස් කිරීමට මෙම වසරේදී (2024) සූත්‍රයට එකතු කරන ලදී.)

මෙම සූත්‍රය උක්ත අරමුණ සඳහා ගැලපෙන පරිදි මනා අධ්‍යයනයකින් පසුව සකස් කළ එකක් වුවද, එම සූත්‍රයේ ප්‍රයෝජනය ඉතා සීමිත වී ඇත. මෙයට හේතුව, පළාත් සභා වෙත ලැබෙන (ඉහත සූත්‍රයට අනුව වෙන් කරනු ලබන) ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා වෙන් කරන ලද අරමුදල් රේඛීය අමාත්‍යාංශවලට ලැබෙන ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදන සමඟ සැසඳූ විට සාපේක්ෂව කුඩා වන අතර, රේඛීය අමාත්‍යාංශ විසින් විවිධ ප්‍රදේශවල රාජ්‍ය ආයෝජන සඳහා අරමුදල් වෙන් කිරීමේදී පළාත් සභා විසින් භාවිතා කරන සූත්‍රයට සමාන වූ සූත්‍රයක් අනුගමනය නොකිරීමයි. එබැවින්, රේඛීය අමාත්‍යාංශ විසින් ද විවිධ ප්‍රදේශවලට අරමුදල් වෙන් කිරීමේ දී මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් භාවිතා කරන සූත්‍රයට සමාන (මෙම සූත්‍රයම විම අත්‍යාවශ්‍ය නැත) සූත්‍රයක් භාවිතා කිරීම සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශ වෙත උපදෙස් නිකුත් කිරීම සුදුසු බවට කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශ කෙරේ.

2. ජාතික හා පළාත් මට්ටමින් පොදු සහ ඒකාබද්ධ සැලසුම් යාන්ත්‍රණයකට අනුගත වීමේ අවශ්‍යතාවය

පළාත් සභා සහ රේඛීය අමාත්‍යාංශ මගින් සිදුකරන සමාන ක්‍රියාකාරකම් ද්විකරණය වීම සහ අතිවිභේදනය වීම වැළැක්වීමේ අරමුණින් රේඛීය අමාත්‍යාංශ හා පළාත් සභා විසින් විවිධ ප්‍රදේශවල සිදු කරන එක හා සමාන ක්‍රියාකාරකම් හඳුනා ගැනීමට කොමිෂන් සභාව උත්සාහ කරන ලදී. මෙහිදී පළාතේ අවශ්‍යතාවය අනුව විවිධ විෂයයන් යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත ක්‍රියාකාරකම් හඳුනා ගනිමින් පළාත් මට්ටමේ වාර්ෂික සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කර ඇති නමුත් බොහෝ රේඛීය අමාත්‍යාංශවලට ඒ හා සමානව සකස් කරන ලද සංවර්ධන සැලැස්මක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. එබැවින්, සමාන විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් වූ ක්‍රියාකාරකම් ද්විකරණය වීම වළක්වා ගැනීමට අප ගත් උත්සාහය අසාර්ථක විය. එමනිසා, නාස්තියෙන් හා ද්විකරණයෙන් තොරව අරමුදල්වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීම සඳහා, පළාත් සභා විසින් අනුගමනය කරන ක්‍රමවේදයට සමාන පොදු සහ ඒකාබද්ධ සැලසුම් යාන්ත්‍රණයකට අනුගත වෙමින් රේඛීය අමාත්‍යාංශවල සැලසුම් ක්‍රියාවලියට ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන මානයන් ඇතුළත් කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

3. පළාත් සභාවලට ලබාදෙන ප්‍රාග්ධන ප්‍රදානයන් ප්‍රමාණවත් නොවීම

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ නවවන උපලේඛනයේ I වන ලැයිස්තුවේ දක්වා ඇති විෂයයන්ට අදාළව පළාත් සභාවලට බලතල පැවරී ඇත්ත්, එම බලතල තවමත් ඇතැම් රේඛීය අමාත්‍යාංශ විසින් ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර, විමධ්‍යගත කරන ලද විෂයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පළාත් සභාවලට වෙන් වන්නේ මුළු ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා වෙන් කරනු ලබන ප්‍රතිපාදනවලින් 15% ක පමණ ප්‍රමාණයක් පමණි. ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධන අරමුදල් පළාත් සභාවලට වෙන් කිරීමේදී රජය මුහුණපාන දුෂ්කරතා පිළිගන්නා අතරම, රජයේ මුළු වියදම තුළ අතිරේක වියදමක් දැරීමකින් තොරව රේඛීය අමාත්‍යාංශ වෙත විමධ්‍යගත විෂයයන් වෙනුවෙන් වෙන් කරනු ලබන අරමුදල් පළාත් සභාවලට සෘජුව වෙන් කරන ලෙස කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශ කෙරේ. පළාත් සභාවලට බලතල පැවරුණු විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපාදන ඉල්ලා නොසිටින ලෙස මෑතකදී භාණ්ඩාගාරය විසින් රේඛීය අමාත්‍යාංශවලට උපදෙස් ලබා දී ඇති බව මෙහිදී විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු කරුණකි. එහෙත් භාණ්ඩාගාරය විසින් එසේ උපදෙස් දී තිබියදීත් රේඛීය අමාත්‍යාංශ විසින් අනුගමනය කරන ලද මෙම ක්‍රියා පටිපාටිය නතර වී නොමැති බව පෙනේ. ගැඹුරින් පරීක්ෂා කිරීමේදී, ගරු ජනාධිපතිතුමන් විසින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 44 වැනි ව්‍යවස්ථාව යටතේ විෂයයන් සහ කාර්යයන් පුළුල් කාණ්ඩවලට වර්ගීකරණය කරමින් නිකුත් කොට ඇති ගැසට් නිවේදනයේ සඳහන් කරුණු රේඛීය අමාත්‍යාංශ විසින් තමන්ට වාසි සහගත ලෙස අර්ථ නිරූපනය කර ගෙන ඇති බැවින් එවැනි ඉල්ලීම්වලට ප්‍රතිරෝධීව කටයුතු කිරීමට භාණ්ඩාගාරයට දුෂ්කරතා ඇති බව අනාවරණය විය. මෙම කරුණ ගරු ජනාධිපතිතුමාගේ කාරුණික අවධානය සඳහා යොමු කරනු කැමැත්තෙමු.

4. විදේශාධාර යටතේ ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන විවිධ ව්‍යාපෘතීන්හි ක්‍රියාකාරකම් පළාත් වාර්ෂික සංවර්ධන සැලැස්මට සම්පූර්ණයෙන්ම ඇතුළත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය

විදේශාධාර ව්‍යාපෘති යටතේ ක්‍රියාත්මක වන බොහෝ ක්‍රියාකාරකම් රජයේ ප්‍රදානයන් යොදා ගනිමින් පළාත් සභා මගින් ද ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. බොහෝ අවස්ථාවලදී, එම ක්‍රියාකාරකම් පළාත් සභා විසින්ම සිදුකරනු ලබන ඒ හා සමාන ක්‍රියාකාරකම්වලට වඩා වැඩි වියදමක් වැය කරමින්, ව්‍යාපෘති කාර්යාල හරහා අදාළ රේඛීය අමාත්‍යාංශ විසින් ද සිදුකරනු ලැබේ. එම ක්‍රියාකාරකම් ද වාර්ෂික සංවර්ධන සැලැස්මට ඒකාබද්ධ කළ හැකි නම්, එවැනි කාර්යයන් පළාත් කාර්ය මණ්ඩලය යොදා ගනිමින් සාපේක්ෂව අඩු පිරිවැයකින් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි අතර, ද්විකරණය වීම ද වළක්වා ගත හැකිය.

5. ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය මග හැර ප්‍රජා මූලික සංවිධානවලට සෘජු කොන්ත්‍රාත් ලබාදීමේ වත්මන් ක්‍රමවේදය පිළිබඳව නැවත සලකා බැලීමේ අවශ්‍යතාවය

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල කුඩා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන කටයුතුවලට, ප්‍රජා සහභාගීත්වය ලබා ගැනීම සහ ජනතා සහභාගීත්වයෙන් ලැබෙන ශ්‍රම දායකත්වය උපයෝගී කරගනිමින් උපරිම ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේ අරමුණින්, ග්‍රාමීය සංවර්ධන සමිතිවලට කුඩා පරිමාණ කොන්ත්‍රාත් සෘජුවම ලබා දීමේ වත්මන් ක්‍රමවේදය ආරම්භ කරන ලද්දේ දශක තුනකට පමණ පෙරය. ආරම්භයේදී, මෙම ක්‍රමය යටතේ ඉදි වන වත්කම්වල චටිනාකම, ශ්‍රම දායකත්වය ලෙස ලැබෙන ප්‍රතිලාභ හේතුවෙන් ක්‍රියාකාරකම්වල ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයට

වඩා වැඩි වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන ලදී. මෙම ප්‍රජා මූල සංවිධානවලට ලබා දෙන කොන්ත්‍රාත් උපකොන්ත්‍රාත් ලෙස වෙනත් පාර්ශවයකට ලබා දීමට අවසර නොතිබුණි. 2006 වසරේදී නිකුත් කරන ලද ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයන්හි මෙවැනි සංවිධාන වර්ග අටක් සඳහා රුපියල් මිලියන 2.0 ක් දක්වා වන කොන්ත්‍රාත් ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් ලබන බව සඳහන් වූ අතර, පසුව එම ලැයිස්තුව සංශෝධනය කරමින් සංවිධාන සංඛ්‍යාව දහතුනක් දක්වා වැඩි කර කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රුපියල් මිලියන 5.0 දක්වා වැඩි කරන ලදී. කොන්ත්‍රාත් ලබා ගැනීම සඳහා සුදුසුකම් ලැබීමේ නිර්ණායක ක්‍රමයෙන් ලිහිල් කිරීමත් සමඟ, මෙවැනි බොහෝ ප්‍රජා මූලික සංවිධාන කොන්ත්‍රාත් ලබා ගැනීම පමණක් අරමුණු කරගත් සංවිධාන බවට පත් වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිවිල් සමාජයට දායක වන පුරවැසියන් ක්‍රමයෙන් එම සංවිධානවලින් ඉවත් විය. මෙම ප්‍රජා මූලික සංවිධානවලට කොන්ත්‍රාත් ලබා දීම සඳහා දේශපාලනඥයින්ගේද සහාය ලැබුණු අතර, බොහෝ අවස්ථාවල ඇතැම් දේශපාලනඥයින් එම සංවිධාන සමඟ එක්ව කටයුතු කළ බවත්, අවසාන නිමැවුම හෝ නිර්මාණය වන වත්කම්වල වටිනාකම ගිවිසුම් වටිනාකමට වඩා බෙහෙවින් අඩු බවත් ප්‍රකට කරුණකි.

ගුණාත්මකභාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා එක් ඒකකයක් ලෙස සම්පූර්ණ කළ යුතු ඇතැම් ඉදිකිරීම් කොටස් කිහිපයකට බෙදා එමගින් කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රුපියල් මිලියන 5.0 ට හෝ ඊට අඩු මට්ටමකට සීමා කිරීමට උත්සාහ කර ඇති අවස්ථා ද දක්නට ලැබේ. මනා තාක්ෂණික මග පෙන්වීමක් යටතේ ඉදිකළ යුතු වූ හෝ ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතු වූ “C සහ D” ශ්‍රේණියේ මාර්ගවල පවා ඉදිකිරීම්/ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු කොටස් කිහිපයකට බෙදා ඉදිකිරීමට උත්සාහ දරා ඇති අවස්ථා ද නිරීක්ෂණය වී ඇත. එබැවින්, අවසාන ප්‍රතිඵලය වන්නේ ගුණාත්මකභාවයෙන් තොරව ඉදිකර ඇති යටිතල පහසුකම් වන අතර, එමඟින් රාජ්‍ය මුදල් විශාල ලෙස නාස්තියක් සිදුවන අතර ඒ තුළින් රට තුළ කුඩා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් සඳහා වැය කරන මුදල් බිලියන ගණනකට ඉහළ යයි. එබැවින්, මෙම ක්‍රියාවලිය නැවත සලකා බැලීමට යෝජනා කරනු ලැබේ.

6. පළාත් කාර්යමණ්ඩලය වඩාත් අර්ථනාමික පදනමක් යටතේ සේවයේ යෙදවීම

ඇතැම් බොහෝ රාජ්‍ය ආයතනවල අතිරික්ත සේවක සංඛ්‍යාවක් සිටියදීත්, තවත් බොහෝ ආයතනවල පුරප්පාඩු විශාල ප්‍රමාණයක් පැවතීම පළාත් මට්ටමින් (සහ පොදුවේ රාජ්‍ය සේවයේ ද) එම ආයතනවල කාර්යක්ෂම සේවා සැපයීමට දැඩි ලෙස බලපා ඇත. සේවක පුරප්පාඩු පවතින ආයතනවලට එවැනි අතිරික්ත කාර්යමණ්ඩලය වඩාත් අර්ථනාමික ලෙස යෙදවීම තුළින් මෙම ගැටලුව විසඳිය යුතුය. පොදුවේ පළාත් රාජ්‍ය සේවය තුළ එවැනි සාධාරණ ලෙස කාර්යමණ්ඩලය යෙදවීමට ඇති ප්‍රධාන බාධාවක් වන්නේ එක් එක් ආයතනයේ මානව සම්පත් අවශ්‍යතා පිළිබඳව නිවැරදි තොරතුරු නොමැති වීමයි. එබැවින්, සමස්ත රාජ්‍ය සේවය තුළම පුළුල් කාර්යමණ්ඩල සමාලෝචනයක් මගින් මානව සම්පත් අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව නිවැරදිව තක්සේරුවක් කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය කාර්යයකි. මින් පෙර සිදු කරන ලද කාර්යමණ්ඩල සමාලෝචනය 2013 වර්ෂයේදී ආරම්භ කරන ලද අතර, එය සම්පූර්ණ කිරීමට වසර දෙකක් පමණ ගත විය. එය රාජ්‍ය අංශයේ මානව සම්පත් අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම සඳහා ගත් පළමු උත්සාහය විය. මේ වන විට එම සමාලෝචනය නිම කර දශකයක් පමණ ගත වී ඇති බැවින්, එම කාර්යමණ්ඩල සමාලෝචනයේදී හඳුනාගත් මානව සම්පත් අවශ්‍යතා නැවත සලකා බැලීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. මන්දයත්, ඉන්පසුව රාජ්‍ය සේවය තුළ බොහෝ වෙනස්කම් සිදුවී ඇති බැවිනි. උදාහරණයක් ලෙස, රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යමණ්ඩලය විසින්ම ඉටු කරන ලද ඇතැම් කටයුතු බාහිර ආයතන වෙත පැවරීම සහ වැඩිදියුණු වූ ප්‍රවාහන ජාලය, සන්නිවේදන මාර්ග සහ රජයේ ආයතනවලින් ලබා ගන්නා සේවාවන් සඳහා ඇති ඉල්ලුම පුද්ගලික අංශයේ සේවා සපයන්නන් දෙසට යොමු වීම සැලකිල්ලට ගනිමින් සේවා සැපයීමේ මධ්‍යස්ථානවල (ප්‍රාදේශීය/කොට්ඨාස) භූගෝලීය ස්ථාන පිහිටීම තාර්කික ලෙස සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇත. එවැනි කාර්යමණ්ඩල සමාලෝචනයක් මගින් එක් එක් ආයතනය විසින් අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රියාපටිපාටීන් ද මනාව සමාලෝචනය කරනු ලැබීම හේතුවෙන් ඉදිරියේදී සිදු කිරීමට නියමිත රාජ්‍ය සේවා ඩිජිටල්කරණයටද මෙය පහසුවක් වනු ඇත. එබැවින්, ඉදිරියේදී භාවිතා කිරීමට නියමිත නව තාක්ෂණයන් අනුගමනය කිරීම සහ වර්තමානයේ රාජ්‍ය අංශයේ ආයතන විසින් සිදුකරනු ලබන ඇතැම් සේවාවන් තවදුරටත් බාහිරින් ලබා ගැනීමේ හැකියාවද සැලකිල්ලට ගනිමින් එක් එක් රාජ්‍ය ආයතනයේ මානව සම්පත් අවශ්‍යතාවය නිවැරදිව තක්සේරු කිරීම සඳහා පුළුල් කාර්යමණ්ඩල සමාලෝචනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සුදුසු බව කොමිෂන් සභාව නිර්දේශ කර සිටියි.

7. පළාත් පාලන ආයතනවල ආදායම් ඉපැයීම ඇතුළුව කාර්යසාධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා එම ආයතනවල නීතිමය රාමුව ශක්තිමත් කිරීම

i. පළාත් පාලන ආයතනවලට අදාළ නීති සංශෝධනය කිරීම

පළාත් පාලන ආයතනවල ආදායම් ඉපැයීම ඇතුළුව කාර්යසාධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා ඇති බාධාවන් බොහොමයකට විසඳුම ලබා දීම සඳහා වසර ගණනාවක් සංශෝධනය නොවූ මහ නගර සභා ආඥාපනත, නගර සභා ආඥාපනත සහ ප්‍රාදේශීය සභා පනත වර්තමාන අවශ්‍යතාවයන්ට ගැලපෙන පරිදි සංශෝධනය කර යාවත්කාලීන කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇත. එම ආයතනවල වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා රජයේ ආධාර මත විශාල වශයෙන් රඳා පැවතීමට සිදු වන බැවින්, කාලයත් සමඟ ඔවුන්ට මූල්‍යමය වශයෙන් ස්වයංපෝෂිත වීමට හැකි වන පරිදි ඔවුන්ගේ ආදායම වැඩි කිරීම සඳහා මෙම සංශෝධන සිදු කිරීම මූලික අරමුණක් විය යුතුය. එබැවින්, එම අණපනත් මගින් පනවා ඇති බදු හා විවිධ ගාස්තු බොහොමයක් වර්තමානයට ගැලපෙන පරිදි යාවත්කාලීන කළ යුතුව ඇත. එම ආයතන විසින් අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රියා පටිපාටි බොහොමයක් ප්‍රජාවට වඩා හොඳ සේවාවක් සැපයීමට පමණක් නොව, ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය ඉහළ නැංවීමට ද හැකිවන පරිදි විධිමත් කළ යුතුය. ආයෝජනය සඳහා පහසුකම් සැලසීමේදී පළාත් පාලන ආයතනවලින් අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබාගැනීමේ ක්‍රියාවලියේදී ආයෝජකයින් මුහුණ දෙන දුෂ්කරතා ආයෝජනයන් සඳහා ඇති ප්‍රධාන බාධාවකි. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වැනි ඇතැම් නියාමන අධිකාරීන් විසින් පළාත් පාලන ආයතනවලට පවරන ලද අධිකාරී බලය ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පවරා ඇති බලතල සහ වගකීම් පැහැදිලිව අර්ථ දැක්විය යුතුය. පළාත් පාලන ආයතනවලින් සපයනු ලබන සේවාවන් වඩාත් ඵලදායී වනු පිණිස එකී පනත් යටතේ රෙගුලාසි පැනවීම පහසු කරලීම සඳහා අතුරු නියෝග පැනවීමට අදාළ වගන්ති අවස්ථාවෝචිත පරිදි යාවත්කාලීන කිරීම ද අවශ්‍යය. පළාත් පාලනය පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිෂන් සභාවේ නිර්දේශ සහ රේඛීය අමාත්‍යාංශය විසින් අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමඟ පැවැත්වූ සාකච්ඡාවල ප්‍රතිඵල මත පදනම් වූ ඉහත සංශෝධන බොහොමයක් ඇතුළත් පනත් කෙටුම්පත් ආසන්න වශයෙන් මීට අවුරුදු අටකට පමණ පෙර කෙටුම්පත් කරන ලද අතර, ඒවා 2017 වර්ෂයේදී පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙම කෙටුම්පත් 2021 වසරේදී ද නැවත වරක් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලද අතර, එවකට පැවති රජයේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී කණ්ඩායමේ අදහස් ලබා ගැනීම සඳහා කල් දමන ලද අතර, ඉන් පසුව එහි ප්‍රගතියක් දක්නට නොලැබුණි. ප්‍රාදේශීය සභා පනත සඳහා යෝජනා කරන ලද එක් වැදගත් සංශෝධනයක් වූයේ වතුකර ප්‍රදේශවල පදිංචිකරුවන් පළාත් පාලන ආයතන යටතට ගෙන ඒමෙන් වතුකර ජනතාව, ග්‍රාමීය ප්‍රජාව සමඟ ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා පහසු කිරීමයි. පළාත් පාලන ආයතන මට්ටමින් රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය සඳහා විධිවිධාන සැලසීම සහ ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ විගණනය කිරීම සඳහා පුරවැසියන්ගේ සහභාගීත්වය සඳහා අවකාශයක් නිර්මාණය කිරීම සහ පළාත් පාලන ආයතන සහ පොදු ජනතාව අතර පුරවැසි ප්‍රඥප්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ද අපේක්ෂා කරන ලදී.

දැනටමත් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර අනුමැතිය ලැබීමට නියමිත පනත් කෙටුම්පතෙහි ඇතුළත් කර ඇති ඉහත නිර්දේශ සහ සංශෝධනවලට අමතරව, උසාවි දඩ මුදල් සහ මුද්දර ගාස්තු පළාත් සභා හරහා යොමු නොකර පළාත් පාලන ආයතන වෙත සෘජුව සම්ප්‍රේෂණය කිරීමේ විධිවිධාන ඇතුළත් කිරීම නිර්දේශ කිරීමට ද කොමිෂන් සභාව අපේක්ෂා කරයි. එබැවින්, මෙම සංශෝධන සහිත නීති බලාත්මක කිරීමට අදාළ කටයුතු කඩිනම් කිරීම සුදුසු බව කොමිෂන් සභා විසින් නිර්දේශ කරනු ලබයි.

ii. ජලභීතිකා රෝගය පාලනය කිරීම සහ සුනඛයින් ලියාපදිංචි කිරීම සම්බන්ධ නීති සංශෝධනය කිරීම

ජලභීතිකා රෝගය පාලනය කිරීම සඳහා 1893 වසරේදී පනවන ලද ජලභීතිකා ආඥාපනත මගින් ජලභීතිකා රෝගය පාලනය කිරීමේ වගකීම පළාත් පාලන ආයතන වෙත පැවරිණි. ජලභීතිකා රෝගය පාලනය කිරීමේ වගකීම ජාතික මට්ටමේ වෙනත් අදාළ ආයතන විසින් ද හාරගැනීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එම කිසිදු ආයතනයක් මෙම විෂයට සෘජුව වගකීමක් නොදරයි. ජලභීතිකා රෝගය ඉතා සීඝ්‍ර ලෙස ලෙස ව්‍යාප්ත වීම හේතුවෙන් ජලභීතිකා රෝගය පාලනය සඳහා වන නීතිමය විධිවිධාන ශක්තිමත් කිරීම අතිශය වැදගත් වේ. මීට සමගාමීව 1901 දී පනවන ලද සුනඛයන් ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥාපනත ද ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක නොවන බැවින්, සුනඛ භීෂිකරුවන්ට තම සුනඛයන් රැකබලා ගැනීම අනිවාර්ය කරමින් එම ආඥාපනත ද සංශෝධනය කළ යුතුය.

විශේෂයෙන්ම විටී සුනඛ (අයාලේ සිටින සුනඛයින්) ගහනය සීඝ්‍රයෙන් වැඩි වීම පාලනය කිරීම අරමුණු කරගත් ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමට මෙමගින් පහසුකම් සැලසේ.

iii. පළාත් පාලන ආයතනවල සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව සමාලෝචනය කිරීම

2017 වර්ෂයේදී 4488 සිට 8719 දක්වා වැඩිකර ඇති පළාත් පාලන ආයතනවල සභිකයින් සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කිරීමට නිර්දේශ කිරීමට මුදල් කොමිෂන් සභාව අපේක්ෂා කරයි. 2022 වර්ෂයේදී මේ සඳහා පත් කරන ලද සීමා නිර්ණය කොමිෂන් සභාව විසින් මෙම සංඛ්‍යාව වඩාත් පිළිගත හැකි සාධාරණ මට්ටමකට අඩු කිරීම සඳහා නිර්දේශ රජයට ඉදිරිපත් කර ඇති බව දැනගන්නට ඇත. මෙම නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම කඩිනම් කරන ලෙස රජයෙන් ඉල්ලා සිටීමට මුදල් කොමිෂන් සභාව අපේක්ෂා කරයි.

II වන කොටස

පළාත් සභා වෙත වගකීම පැවරී ඇති විෂයයන්ට අදාළව, යම් යම් ජන කණ්ඩායම්වලට මුහුණ දීමට සිදුව ඇති ගැටළු විසඳීම සඳහා පළාත් සභා විසින් කටයුතු කිරීමේදී රජයේ මැදිහත්වීම අවශ්‍ය යැයි හැඟෙන ක්ෂේත්‍ර කිහිපයක් සම්බන්ධයෙන් වන නිර්දේශ මෙම කොටසින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

8. ප්‍රමාණවත් ගුරුවරුන් සංඛ්‍යාවක් නොමැති පළාත් පාසල්

1945 වර්ෂයේ නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසුව බොහෝ ප්‍රගතිශීලී පියවර හඳුන්වා දී ඇති නමුත්, විශේෂයෙන්ම සමාජයේ දිළිඳු ජන කොටසට සේවය ලබා දෙන පළාත් පාසල්වල ඇති සම්පත් හා පහසුකම් සහ ජාතික පාසල්වල ඇති සම්පත් හා පහසුකම් අතර බරපතල විෂමතාවයක් පවතී. අතිරේක පිරිවැයක් තුළින් නිවැරදි කළ යුතු භෞතික සම්පත් අතින් පමණක් නොව මනා කළමනාකරණයකින් නිවැරදි කළ හැකි මානව සම්පත් අතින්ද මෙම විෂමතාවය විද්‍යාමාන වේ. උපකාරක පන්තිවලට ළමුන් යැවීමට හැකියාවක් නොමැති දුප්පත් පවුල්වල දරුවන්හට මෙම විෂමතාවය බෙහෙවින් බලපායි. ඔවුන්ගේ දෙමාපියන්ද පරිභෝජන මත ගෙවන බදු මාර්ගයෙන් රජයේ ආදායමට දායක වුවද, එම ආදායමෙන් සාපේක්ෂ වශයෙන් විශාල කොටසක් ජාතික පාසල් නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යෑම සඳහා භාවිත වේ. ජාතික පාසල්වල වෘත්තීය සුදුසුකම් හා අත්දැකීම් සහිත ගුරුවරුන් අතිරික්තයක් සිටියද, පළාත් පාසල්වල ගුරු කාර්ය මණ්ඩලය ප්‍රමාණවත්ව නොසිටීම මෙන්ම සුදුසු වෘත්තීය සුදුසුකම් සහ අත්දැකීම් සහිත ගුරුවරුන් නොමැතිකම ද වර්තමානයේ දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන ගැටළුවකි. තරඟ විභාගයක් මගින් බඳවා ගන්නා ලද නිසි අධ්‍යාපන සුදුසුකම් සහිත ගුරුවරුන්, විද්‍යාපීඨ ගුරුවරුන් (ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ නවවන උපලේඛනයේ පරිච්ඡේදය III හි 4 සහ 5 යන අයිතම යටතේ දක්වා ඇති ගුරුවරුන්) ජාතික පාසල්වල මෙන්ම පළාත් සභා යටතේ ඇති ඇතැම් නාගරික පාසල්වලද සේවයේ යොදවා ඇති අතර, පළාත් පාසල් බහුතරයක සිටින ගුරුවරුන් බොහෝ දෙනෙකු එම කාණ්ඩයට අයත් නොවේ. එමෙන්ම ඇතැම් විෂයයන් සඳහා සුදුසුකම් සහිත ගුරුවරුන් නොමැති අවස්ථාවල එබඳු විෂයයන් (විශේෂයෙන්ම ගණිතය, විද්‍යාව හා ඉංග්‍රීසි) ඉගැන්වීමේ නිරතවන පළාත් පාසල්වල ඇතැම් ගුරුවරුන් හට තමන්ට එසේ පවරා ඇති විෂයය ඉගැන්වීමට අවශ්‍ය විධිමත් පුහුණුව නොමැති බවද නිරීක්ෂණය වේ. ගුරු පුරප්පාඩු ඇති විෂයයන් ඉගැන්වීම සඳහා ඒ ඒ විෂයයන්ට අදාළ ගුරුවරුන්ම බඳවා ගැනීමේ ස්ථීර ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය නොකළ හොත් මෙම තත්වය දිගටම පවතිනු ඇත. තවද, "දුෂ්කර ප්‍රදේශවල" (උදාහරණයක් ලෙස වතු වැවිලි ප්‍රදේශවල සහ නැගෙනහිර පළාතේ සමහර ප්‍රදේශවල) ඇතැම් පාසල්වල අ.පො.ස. (සා/පෙළ) සුදුසුකම් සහිත අය ද "ගුරු සභායකයින්" ලෙස ඉගැන්වීම් කටයුතු කරන බවද වාර්තා වේ. ඔවුන් ස්ථීර තනතුරු සඳහා සුදුසුකම් ලැබූ පසුවද එම පාසල්වලම සේවය කරන බැවින්, ඉහත සඳහන් කර ඇති අවශ්‍ය අධ්‍යාපනික සහ වෘත්තීය පුහුණුව ලත් ගුරුවරුන් බඳවා ගැනීමට එම පාසල්වලට නොහැකි වී තිබේ. නීතියෙන් අවසර දී නැතත් වෙනත් විකල්පයක් නොමැති නිසා ස්වේච්ඡා ගුරුවරුන්ගේ සේවය ලබා ගන්නා අවස්ථාද ඇති බව දැනගන්නට ඇත.

මෙම තත්වය නිවැරදි කිරීමට ගතයුතුව ඇති හොඳම ක්‍රියාමාර්ගය වනුයේ ජාතික පාසල්වල සේවය කරන අතිරික්ත ගුරුවරුන් ගුරු පුරප්පාඩු සහිත පළාත් පාසල් වෙත ස්ථාන මාරු කිරීමයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ III වන පරිච්ඡේදයේ හා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ II වන (සංවෘත) ලැයිස්තුවේ දක්වා ඇති පරිදි රේඛීය අමාත්‍යාංශය හා පළාත් අමාත්‍යාංශය අතර අධ්‍යාපන විෂයය බෙදී තිබෙන ආකාරය අනුව මෙම ගැටලුව සඳහා සරල ක්‍රමවේදයක් යොදා ගැනීම අපහසුය. රේඛීය අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින්

2023.07.14 වන දින නිකුත් කරන ලද වකුලේඛය අනුව ජාතික පාසල්වල ගුරුවරුන්ට එම ගුරුවරුන්ගේ කැමැත්ත මත තාවකාලිකව පළාත් පාසල්වලට අනුයුක්ත කළ හැකි වුවද විධිමත් පරිදි ස්ථාන මාරු ලබාදිය නොහැකිය .

ජාතික හා පළාත් පාසල්වල ගුරු තුලනය ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් අනුමත කිරීම තුළින් මෙයට යම් විසඳුමක් සෙවිය හැකි බව පෙනේ. මෙහිදී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ මීට අදාළ ප්‍රතිපාදන සැලකිල්ලට ගත යුතු වේ.

- (i) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 55(1) ව්‍යවස්ථාව අනුව අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් සියලුම රාජ්‍ය නිලධාරීන් පත් කිරීම, උසස් කිරීම, ස්ථාන මාරු කිරීම ආදී ප්‍රතිපත්තිමය කාරණා සම්බන්ධයෙන් විධිවිධාන සැලැස්විය යුතු බව
- (ii) එහි 57(1) ව්‍යවස්ථාවට අනුව රජයේ නිලධාරීන් (එනම් ජාතික සේවයේ ගුරුවරුන්ද ඇතුළුව) ස්ථාන මාරු කිරීමේ බලතල රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් රාජ්‍ය නිලධාරියෙකුට පවරා දිය හැකි බව
- (iii) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 55(4) වන ව්‍යවස්ථාවට අනුව පළාත් රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ බලතල හා කර්තව්‍යයන් (ජාතික) රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් හීන නොකළ යුතු බවට වන විධිවිධානය
- (iv) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ III වන පරිශිෂ්ටයේ 3 වන අයිතමය යටතේ සඳහන් පරිදි ජාතික සේවයට අයත් එහෙත් පළාත්බද අධිකාරියට ද්විතීයතය කර ඇති නිලධාරීන්ට ජාතික රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත අභියාචනා කිරීමට හිමිකම් ඇති බවට හා පළාත්බද සේවාවට අයත් නිලධාරීන්ටද සේවයෙන් පහ කිරීමට එරෙහිව ජාතික රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවට අභියාචනා කිරීමට හිමිකම ඇති බවට වන සඳහන් කිරීම නිසා පළාත් සභාවල සේවය කරන ගුරුවරුන් සම්බන්ධයෙන් වුවද කිසියම් බලතල ජාතික රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත පැවරෙන බව ගම්‍ය වීම.

මේ තත්වය යටතේ පහත සඳහන් යෝජනා ඉදිරිපත් කෙරේ.

- (අ). ජාතික පාසල් හා පළාත් පාසල් අතර “ගුරු තුලනය” සිදු කළ යුතු බවට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 55(1) ව්‍යවස්ථාව යටතේ අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයකට එළඹීම සුදුසු බව. එනම් ජාතික සේවයේ සියලුම ගුරුවරුන් සේවා අවශ්‍යතාව සලකා පළාත තුළ ඕනෑම පාසලකට මාරු කිරීම සුදුසු බවට ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයකට එළඹීම.
- (ආ). එම ප්‍රතිපත්ති තීරණය පදනම් කරගෙන පළාත තුළ සේවයේ නියුතු ජාතික සේවයේ ගුරුවරුන් ස්ථාන මාරු කිරීමේ බලය, රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් තීරණය කරනු ලැබිය හැකි යම් කොන්දේසි හා කාර්ය පටිපාටිවලට යටත්ව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 57(1) ව්‍යවස්ථාව අනුව පළාත් අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ වෙත හෝ පළාත් රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත පවරන ලෙස (ජාතික) රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවෙන් ඉල්ලා සිටීම.
- (ඇ). ඉහත සඳහන් පරිදි කටයුතු කිරීම තුළින් මතු විය හැකි නෛතික සංකුලනා මෙන්ම ප්‍රයෝගික ගැටළු ගැනද අධ්‍යයනය කොට වඩාත් සුදුසු විසඳුම් නිර්දේශ කිරීම සඳහා අදාළ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත වන හා නීතිපතිවරයාගේ හා රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ නියෝජිතයින් නිරීක්ෂණ මට්ටමෙන් සහභාගී වන නිලධාරී කමිටුවක් පත්කිරීම.
- (ඈ). ඉහත (ආ) මැනවින් ක්‍රියාත්මක වන බව තහවුරු කිරීම සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ නවවන උපලේඛනයේ පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ III වන පරිශිෂ්ටයේ 9 වන අයිතමයේ සඳහන් පළාත්බද අධ්‍යාපන මණ්ඩල පත් කිරීම.

9. අඩු සිසුන් සංඛ්‍යාවක් සිටින පාසල් ප්‍රතිසංවිධානය තුළින් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල හා වතුකර ප්‍රදේශවල අධ්‍යාපන පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය

ග්‍රාමීය හා වතුවැවිලි ප්‍රදේශවල අඩු සිසුන් සංඛ්‍යාවක් සිටින පාසල්වල අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක බව ඉහළ නැංවීම සඳහා ප්‍රමාණවත් පහසුකම් සැලසිය යුතු බව අතිගරු ජනාධිපතිතුමාගේ ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළ ද හඳුනාගෙන ඇත. මෙම තීරණාත්මක කරුණ පිළිගනිමින්, 2024 වර්ෂය සඳහා කොමිෂන් සභාව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද නිර්දේශ වාර්තාවේ ඇතුළත් වූ මෙම යෝජනාව නැවත ඉදිරිපත් කරමු.

2022 වර්ෂයේදී පළාත් බලධාරීන් වෙතින් ලබා ගත් තොරතුරුවලට අනුව, දිවයින පුරා ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 50 ට අඩු පාසල් 1402 ක් තිබේ ඇති අතර, එයින් පාසල් 128 ක් සිසුන් සංඛ්‍යාව 10 ට අඩු පාසල් විය. ඉතා දුෂ්කර ප්‍රදේශවල වාසය කරන සිසුන්ට නගරබද පාසල්වලට පැමිණීමට ඇති අපහසුතාවය මෙවැනි කුඩා පාසල් පැවතීමට සාධාරණ හේතුවක් විය හැකිය. කෙසේ වුවද, ප්‍රවාහන දුෂ්කරතා නොමැති වන අලි උවදුරු හෝ ගමන් කිරීමට අපහසු හු විෂමතාවයන් හෝ පාලම් රහිත ගංගා හා ජලාශ නොමැති කොළඹ මෙන්ම වෙනත් පහසුකම් සහිත බොහෝ ප්‍රදේශ තුළ ද මෙවැනි කුඩා පාසල් දක්නට ඇත.

පාසල්වල සිටින සිසුන් සංඛ්‍යාව කුඩා වුවද, එම පාසල්වල 1 සිට 5 වසර දක්වා හෝ 1 සිට 10 වසර දක්වා හෝ පන්ති පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. ඇතැම් අවස්ථාවල උසස්පෙළ දක්වා පන්ති පවතින අතර, ඒ අනුව එම පාසල් සඳහා ප්‍රමාණවත් ගුරුවරුන් සංඛ්‍යාවක්ද සේවයේ යෙදවිය යුතුව ඇත. මේ හේතුවෙන් ඇතැම් පාසල්වල සිසුන් සංඛ්‍යාවට වඩා වැඩි ගුරුවරුන් සංඛ්‍යාවක් සිටින අවස්ථා ද නිරීක්ෂණය වන අතර, මේ තත්ත්වය මෙම පාසල්වල එක් සිසුවෙකු වෙනුවෙන් දරනු ලබන වියදම අනවශ්‍ය ලෙස ඉහළ යාමට හේතු වී ඇත. මෙසේ සාපේක්ෂව වැඩි වියදමක් දැරුවද, මෙම පාසල්වල ඉගැන්වීමේ කටයුතුවල හා බාහිර ක්‍රියාකාරකම්වල ගුණාත්මකභාවය තදාසන්නයේ ඇති වඩා විශාල පාසල්වලට සාපේක්ෂව පහළ මට්ටමක පවතී. කෙසේ වුවද, මෙම කුඩා පාසල්වලට ආසන්නයේ සාපේක්ෂව ඉහළ ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවක් සහ වැඩි පහසුකම් හා ගුරුවරුන් සිටින ආසන්නයේ පිහිටි විශාල පාසල් සමග මෙම කුඩා පාසල්වල ඉගෙනුම ලබන සිසුන් පහසුවෙන් ඒකාබද්ධ කළ හැකිය. ආසන්නයේ පවතින මෙවැනි වඩා විශාල පාසල් සමග මෙම කුඩා පාසල් ඒකාබද්ධ කළහොත් එම පාසල්වල සේවය කරන ගුරුවරුන් ආසන්න වශයෙන් 7000 ක පමණ සංඛ්‍යාවක් පුරප්පුපාඩු පවතින ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පිහිටි වෙනත් කුඩා පාසල්වලට මුදා හැරිය හැකිය.

කෙසේවෙතත්, පාසල ආසන්නයේ පදිංචි එකී පාසල්වල විදුහල්පතිවරුන්ගෙන් හා ගුරුවරුන්ගෙන් මෙන්ම ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන්ගෙන්ද එවැනි පාසල් ප්‍රතිසංවිධානය කිරීමේදී විරෝධතාවයන් මතුවන බවද නිරීක්ෂණය වේ.

ග්‍රාමීය පාසල්වල සේවය කරනු ලබන ගුරුවරුන්ගේ සේවය ප්‍රශස්ත මට්ටමින් ලබා ගැනීමටත්, සාපේක්ෂව අඩු පිරිවැයකින් මෙම පාසල්වල ඉගෙනුම ලබන සිසුන්ට අධ්‍යාපනය ලබාදීම සඳහා වඩාත් ගුණාත්මක පරිසරයක් ඇති කිරීමත් සඳහා මෙවැනි කුඩා පාසල් ප්‍රතිසංවිධානය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉහත කරුණු තුළින් මනාව සාධාරණීකරණය වේ. එබැවින්, මෙම පාසල් වඩාත් අර්ථාන්විත පරිදි ප්‍රතිසංවිධානය කිරීම සඳහා රජය විසින් ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයකට එළඹීම සුදුසු යැයි මෙම කොමිෂන් සභාව විසින් යෝජනා කරනු ලැබේ .

මෙම පාසල් සියල්ලම පළාත් සභාවල අධීක්ෂණය යටතේ පැවතියද, ප්‍රතිපත්තිමය කරුණු, අදාළ රේඛීය අමාත්‍යාංශය සතු වන බැවින්, මෙම කරුණ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ගත යුතු බව කොමිෂන් සභාවේ අදහසයි.

10. ආයතනගත ළමුන් වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන යෝජනා

සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් විශාල නොවුවත් සමාජමය වශයෙන් දැඩි අවධානයක් යොමු විය යුතු, එහෙත් ප්‍රමාණවත් අවධානයක් රාජ්‍ය අංශයෙන් යොමු නොවූ කණ්ඩායමක් වනුයේ පළාත් පරිවාස හා ළමාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ හා විවිධ ස්වේච්ඡා සංවිධාන යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ආයතනවල වෙසෙන ආසන්න වශයෙන් 10,400 ක් පමණ වන වයස අවුරුදු 16 ට අඩු ළමුන් ය. මේ හැරුණු විට සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ විවිධ නිවර්තන නිවාස හා අනෙකුත් එබඳු රැඳවුම් නිවාසවල සිටින අවුරුදු 16 ට වැඩි (2023 න් පසුව අවුරුදු 18 ට වැඩි) ආසන්න වශයෙන් 600 ක් පමණ වූ කාන්තාවන් හා පිරිමින් ද ඉහත කී කාණ්ඩයේ කොටසක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

රජයේ භාරයට පවරාගත් කුඩාම ළමුන්ට සෙවණ දෙන රජයේ බාරගැනීමේ නිවාස (State Receiving Home), විවිධ වැරදිවලට වරදකරුවන් වී අධිකරණය විසින් යොමු කරන ලද ළමුන් මෙන්ම රැකවරණය සඳහා අධිකරණය විසින් යොමු කරනු ලබන ළමුන් සඳහා වූ සහතික කළ පාසැල් (Certified Schools), අයාලයේ ගිය ළමුන් රඳවා ගන්නා නිවර්තන නිවාස (Detention Homes), ළමා සැකකරුවන් හා ළමා වින්දිතයින් රඳවා ගන්නා රඳවුම් නිවාස (Remand Homes) සහ විවිධ වෝදනාවලට වරදකරුවන් වූ ළමුන් පුනරුත්ථාපනය කරන අනුමත නිවාස (Approved Homes) ද එබඳු ළමුන් සඳහා මානසික ප්‍රතිකාර හා වෘත්තීය පුහුණු ලබාදෙන උපදේශන හා පුහුණුවීම් කිරීම් මධ්‍යස්ථාන ද (Counseling and Training Centres) මෙම රැකවරණ නිවාසවලට අයත් වේ.

ඉහත කී කාණ්ඩවල ළමුන් සඳහා ලබා දිය යුතු හොඳම විසඳුම එකී ළමුන් ආයතනගත කිරීම නොවුවද, වෙනත් කෙටිකාලීන විකල්ප නොමැති පසුබිමක මෙම ආයතනවලින් ලැබෙන සේවාව දියුණු කොට වඩාත් හොඳ සේවාවක් ලබාදීම ප්‍රායෝගික විසඳුම වේ.

සමාජ සේවා, පරිවාස හා ළමාරක්ෂක විෂයයන් පළාත් සභාව වෙත පවරන ලද විෂයයන් වූවත්, එකී අංශ යටතේ පාලනය වන ඉහත කී ආයතන අසනුදායක තත්වයකට පත්වීමේ එක් ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ එම අංශවලට අවශ්‍ය භෞතික හා මානව සම්පත් සපයා දීමට පළාත් සභාවන්ට ප්‍රමාණවත් සම්පත් නොලැබී යාමයි. පළාත් සභාවලට වෙන් කර දෙනු ලබන සීමිත ප්‍රතිපාදන, ඒ ඒ අංශ සඳහා වෙන් කිරීමේදී (සම්ප්‍රදායිකව) ප්‍රධාන විෂයයන් වශයෙන් සැලකෙන සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපනය හා මාර්ග සංවර්ධනය ආදී විෂයයන්ට ප්‍රමුඛතාවය ලැබෙන බැවින්, පරිවාස හා ළමාරක්ෂක අංශය ඇතුළු අනෙකුත් අවශේෂ අංශ වෙත වෙන් වනුයේ ඉතාමත් සුළු මුදලකි. එබැවින් පළාත් සභා විසින් තනි තනිව විසඳිය නොහැකි, එහෙත් රජයේ සෘජු මැදිහත් වීම මගින් පමණක් විසඳා ලිය හැකි ගැටලු කීපයක් පහතින් දක්වමු.

- i. මෙම කරුණට අදාළව කෙරුණු ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණවලින් හා විෂය භාර නිලධාරීන් සමඟ දීර්ඝ ලෙස සාකච්ඡා කිරීමෙන් අනතුරුව මෙකී විෂයයන්ට අදාළ අණපනත් සංශෝධන කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව 2021 වසරේදී අප විසින් අධිකරණ අමාත්‍යාංශයේ අවධානයට යොමු කළ නමුත්, ඒ සම්බන්ධයෙන් මෙතෙක් ප්‍රගතියක් ලැබී නැත. (කෙසේ වුවද, අපගේ ඉල්ලීම පරිදි රිදියගම රඳවුම් නිවාසය දකුණු පළාත් සභාවෙන් (ජාතික) සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට පවරා ගැනීමට කටයුතු කර ඇත). එබැවින්, ළමයින් සහ තරුණයින් පිළිබඳ වූ 1939 අංක 48 දරන ආඥාපනත (2022 අංක 39 පනතට ඇතුළත් නොවූ සංශෝධන), 1941 අංක 24 දරන ළමයින් දරුකමට හදා ගැනීමේ ආඥාපනත, 1998 අංක 50 දරන ජාතික ළමාරක්ෂක අධිකාරිය පනත, 1978 අංක 2 දරන පනතින් සංශෝධිත, 1841 අංක 4 දරන අයාල ආඥාපනත හා 1907 අංක 5 දරන නිවර්තන නිවාස ආඥාපනත වැනි මෙම ක්ෂේත්‍රයට අදාළ නීති, කාලීන අවශ්‍යතා අනුව සංශෝධන කිරීම හෝ ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබාදීම මැනවැයි නිර්දේශ කෙරේ.
- ii. වෘත්තීමය සුදුසුකම් හා මනා පලපුරුද්දක් සහිත නිවාස පාලිකා වැනි නිලධාරීන් විසින් කළ යුතු බොහොමයක් කටයුතු එබඳු කිසිදු පුහුණුවක් නොමැති මෑතකදී බඳවාගත් කාර්යසාධන බලකාය යටතේ පත්වීම් ලැබූ කණ්ණිය සේවකයන්ද ඇතුළත් PL කාණ්ඩයේ පිරිස් විසින් ඉටු කිරීම මෙම දරු දැරියන්ට ඉතා හානිකර ලෙස බලපාන තත්වයකි. එබැවින්, නිවාස පාලිකා තනතුරු පිරවීම සඳහා අනුමැතිය ලබාදීමට බාධාවක් වී ඇත්තේ අලුතින් තනතුරු ඇති කිරීම හා පුරප්පාඩු පිරවීම සඳහා අනුමැතිය ලබා නොදිය යුතු බවට එලැඹී රජයේ තීරණයයි. එබැවින්, නිවාස පාලිකා වැනි තනතුරු සම්බන්ධයෙන් එම ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීම මැනවැයි නිර්දේශ කෙරේ.
- iii. අවම පහසුකම්වලින් තොරව පවත්වාගෙන යන මෙම නිවාස සංවර්ධනය සහ පුළුල් කිරීම සඳහා විශේෂ ප්‍රතිපාදනයක් සැලසීම සඳහා ඉහළ ප්‍රමුඛතාවය ලබා දීම නිර්දේශ කෙරේ.

යටත් පිරිසෙයින් ඉහත සඳහන් කළ විවිධ රැකවරණ මධ්‍යස්ථානවලින් බහුලව භාවිතා වන සහතික කළ පාසැල් සඳහා අලුතින් ඉඩකඩ සැපයීමත්, ඒ හැරුණු විට ඉහත 2 වන ඡේදයේ සඳහන් විවිධ කණ්ඩායම් වෙනුවෙන්, ඒ ඒ පළාතේ සුළු පිරිසක් වෙනුවෙන් අඩු පහසුකම් යටතේ පවත්වාගෙන යන අනෙකුත් වර්ගවලට අයත් නිවාස හෝ මධ්‍යස්ථාන සෑම පළාතකම එක බැගින් ඉදි කිරීම වෙනුවට විධිමත්

අධ්‍යයනයකින් පසුව පළාත් දෙකක් හෝ කීපයක් සඳහා එක් මධ්‍යස්ථානය බැගින් ස්ථාපිත කිරීමටත් අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන සැලසීම තුළින් දැනට වඩා හොඳ සේවාවක් ලබාදිය හැකි වනු ඇත.

- iv. ළමා මෙන්ම යෞවන රැදවියන් (සැකකරුවන් හෝ සාක්කිකරුවන් ලෙස) උසාවි වෙත ප්‍රවාහනය කිරීමටත්, පළාත් අතර හා මධ්‍යස්ථාන අතර ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහාත් යොදාගත හැකිවන පරිදි එක් පළාතකට යටත් පිරිසෙන් එක් වාහනයක් බැගින්වත් සැපයීම.
- v. මෙකී ආයතනවල ළමුන් සඳහා සපයනුයේ රටේ සාමාන්‍ය ළමුන් සඳහා සැපයෙන තරම්වත් වැඩිදායී නොවන වෘත්තීය පුහුණුවීම් ය. එබැවින්, සමාජයේ අනෙකුත් ළමුන්ට ලැබෙන අන්දමේ ගුණාත්මකභාවයෙන් යුතු වෘත්තීමය පුහුණුවක් ලබාදීමට ජාතික මට්ටමේ අදාළ ආයතනවලට උපදෙස් ලබාදීම.
- vi. ආයතනගතව සිටින ළමුන් අවුරුදු 18 සම්පූර්ණ වීමෙන් පසුව සමාජගත වීමට සුදුසු තත්වයක් නොමැති අවස්ථාවන්හිදී, එකී ළමුන් අපයෝජනය වීම හා විවිධ පුද්ගලයින්ගේ ගොදුරු බවට පත්වීම වැළැක්වීමේ අවශ්‍යතා යම් යම් කොන්දේසි යටතේ එබඳු අයට තවදුරටත් එකී ආයතනවල නේවාසිකව සිටිය හැකි වන පරිදි අදාළ නීති සංශෝධනය කිරීම.
- vii. ආයතනගතව සිට සමාජගත වීමට යෝග්‍ය වන ළමුන් (විශේෂයෙන් ගැහැණු ළමුන්) සඳහා ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් අඩු ආදායම් ලබන පුද්ගලයන්ට නිවාස ලබාදීම සඳහා වූ සැමට සෙවණ වැනි වැඩසටහන් යටතේ නිවාස ලබාදීමේ දී ප්‍රමුඛතාවය ලබාදීම.
- viii. ඔටිසම් හා වෙනත් මානසික වර්ධන ඌනතාවලින් පෙළෙන ළමුන් රැකබලා ගැනීම දෙමාපියන්ට (විශේෂයෙන් අඩු ආදායම් ලබන පවුල්වල) අතිශය දුෂ්කර කාර්යයක් බැවින්, පළාතකට එකක් බැගින් හෝ එසේත් නැතිනම් යටත් පිරිසෙයින් පළාත් කීපයකට එක් මධ්‍යස්ථානයක් බැගින් හෝ පිහිටුවීම සඳහා අරමුදල් සැපයීම.

11. අඩු ආදායම් ලබන පවුල්වල පෝෂණ ඌනතාවයෙන් පෙළෙන ළමුන්

අඩු ආදායම් ලබන පවුල්වල වයස මාස 6 සිට අවුරුදු 5 දක්වා වන ළමුන්ට වැදගත් පෝෂණ අතිරේකයක් වූයේ ඔවුන්ට ලබාදෙන ත්‍රිපෝෂ ධාන්‍ය මිශ්‍රණයයි. ත්‍රිපෝෂවල අඩංගු ඇල්ලටොක්සින් (Aflatoxin) සීමාව ළදරුවන් සඳහා වන අනුමත සීමාව ඉක්මවා ඇතැයි පැවසෙන තත්වය යටතේ වයස මාස 06 සිට අවුරුදු 03 දක්වා වයස්වල පසුවන ළදරුවන් හට ත්‍රිපෝෂ ලබා දීම 2022 දී අත්හිටුවන ලදී. ආර්ථික අවපාතයත් කොවිඩ් වසංගතයත් නිසා සිදුවූ බලපෑම නිසාම වැඩිපුර පීඩාවට පත් අඩු ආදායම් ලබන පවුල්වල ළමයින්ට මේ නිසා මුහුණ දීමට සිදු වූ හා තවමත් සිදුවන පෝෂණ ඌනතාවය ඔවුන්ගේ වර්ධනය කෙරෙහි බෙහෙවින් අහිතකර ලෙස බලපාන බව පළාත් සෞඛ්‍ය බලධාරීන්ගෙන් දැනගන්නට ලැබිණි. සායනවලදී හඳුනාගනු ලබන උග්‍ර මන්දපෝෂණ තත්වයෙන් (Severely Acute Malnutrition - SAM) පෙළෙන ළමුන් හට රෝහල් හරහා DP 100 නැමැති විශේෂ පෝෂණ අතිරේකය උපරිම වශයෙන් මාස 6ක කාලයක් සඳහා ලබාදීම තුළින් එකී දරුවන් තාවකාලිකව එම තත්වයෙන් මුදාගත හැකි වුවද එම ප්‍රතිකාරය නැවැත්වූ පසු ප්‍රමාණවත් පෝෂණයක් නොලැබෙන අවස්ථාවලදී ඔවුන් පෙර සිටි තත්වයට වැටෙන බවද පැවසේ. පෝෂණ ඌනතාවය වැඩි ළමුන් බහුලව සිටින පෙර පාසල්වල ළමුන් සඳහා ලබා දෙන ආහාර වේලේ දෛනික පිරිවැය රු.60 සිට රු.100 දක්වා වැඩි කිරීමට රජය විසින් මෑත දී ගත් තීරණය තුළින් මෙම ගැටළුවට සැලකිය යුතු විසඳුමක් ලැබේ. ඒ අනුව පෝෂණ ඌනතාවය වැඩි ළමුන් බහුලව සිටින ලියාපදිංචි පෙර පාසල්වල ඉගැනුම ලබන දරු දැරියන් 155,000කට එකී ප්‍රතිලාභය ලැබේ. එහෙත් මෙම වැඩපිළිවෙළින් මගහැරෙන කාණ්ඩ කීපයක ළමුන් සිටින බවට තොරතුරු ලැබී ඇත.

(අ). පෙර පාසල් නොයන වයස්වල සිටින පෝෂණ ඌනතාවයෙන් පෙළෙන වයස අවුරුදු 3ට අඩු ළමුන්: මොවුන්ට ත්‍රිපෝෂ හෝ පෙර පාසල් ළමුන් හට ලැබෙන අන්දමේ ආහාර වේලක් නොලැබේ.

(ආ). වයස අවුරුදු 3 – 5 දක්වා වූ පෙර පාසල් නොයන පෝෂණ ඌනතාවයක් ඇති ළමුන්:

පළාත් බලධාරීන්ගෙන් ලබාගත් තොරතුරු අනුව දළ වශයෙන් ලංකාව පුරා එම වයස් කාණ්ඩයට අයත් ළමුන් සංඛ්‍යාව 131,000ක් පමණ වේ යැයි අනුමාන කළ හැක.

(ඇ). ලියාපදිංචි නොවූ පෙර පාසල්වලට යන වයස අවුරුදු 3 – 5 අතර ළමුන්:

අයහපත් ආර්ථික තත්වය නිසා ඇතැම් දෙමාපියන් ළමන් ඇති කුමන හෝ පෙර පාසලකට තම දරුවන් යවන නිසා ලියාපදිංචි නොවූ පෙර පාසල්වලට යන ළමුන් මේ කාණ්ඩයට ඇතුළත් වේ. පළාත් බලධාරීන්ට අනුව ලියාපදිංචි නොමැති පෙර පාසල් සංඛ්‍යාව ආසන්න වශයෙන් 2,000ක් පමණ වේ.

(ඈ). වතුකරයේ සිටින ඉහත කාණ්ඩවලට අයත් ළමුන්:

මෙම ළමුන් පිළිබඳව විශේෂයෙන් සඳහන් කෙරෙනුයේ පෝෂණ හා අනෙකුත් සෞඛ්‍ය දර්ශක අනුව ඔවුන්ගේ තත්වය අනෙකුත් ප්‍රදේශවල එබඳු ළමයින්ගේ තත්වයට වඩා බෙහෙවින් අසතුටුදායක වීමයි. වතු කළමනාකාරීත්වය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ළමා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානවල ළමුන් හට වතු වැවිලි මානව සංවර්ධන භාරයේ (Plantation Human Development Trust) අධීක්ෂණය යටතේ ආහාර වේලක් ලබාදෙන නමුත් අදාළ වතුයායේ පදිංචි එහෙත් ඉන් බැහැර ප්‍රදේශවල විවිධ රැකියාවන් සඳහා යන පවුල්වල ළමුන් වතු කළමනාකාරීත්වය විසින් එකී ළමා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානවලට බඳවා ගනු නොලබන බැවින් එකී ළමුන් හට එබඳු ආහාර වේලක් නොලැබේ. ඉන් වයස අවුරුදු 3ට වැඩි ළමුන් හට වුවද ත්‍රිපෝෂ විධිමත්ව ලබාදීමේ ගැටළුවක් වනුයේ ඇතැම් ප්‍රදේශවල එක් පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාවකගේ සේවය ලැබෙන පවුල් සංඛ්‍යාව සාපේක්ෂව විශාලවීම බවට ද තොරතුරු ලැබී ඇත.

ඉහත සඳහන් තත්වය යටතේ මෙකී කාණ්ඩයේවල පෝෂණ තත්වය ඉහළ නැංවීම හා රැක ගැනීම සඳහා රජයේ සෘජු මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වන අංශ කිහිපයක් ගැන සඳහන් කිරීම වටී.

- I. ඇෆ්ලටොක්සින් (Aflatoxin) ඇතැයි සැක කෙරෙන ධාන්‍ය වර්ගය එනම් බඩ ඉරිඟු වෙනුවට සහල් සහ වෙනත් පෝෂණීය ධාන්‍ය මිශ්‍ර කරමින් ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය කිරීමේ ත්‍රිපෝෂ සමාගමේ වැඩපිළිවෙළ දිරිමත් කිරීම හා එම ආයතනය විසින් නිපදවනු ලබන “සුපෝෂ” පහසු මිලකට ලබාදීමේ හැකියාව සොයා බැලීම.
- II. දැනටමත් ඇතැම් ප්‍රදේශවල සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සෘජු මැදිහත්වීම යටතේ “මවු හවුල්” විසින් පෝෂණීය ධාන්‍ය මිශ්‍ර සකස් කර දරුවන් වෙත ලබාදීම සිදු කෙරේ. “Sathumavu” නමින් සකස් කෙරෙන එකී ධාන්‍ය අතිරේකය දැනටමත් කොටගල ඇතුළු වතුකරයේ ප්‍රදේශ කිහිපයකත්, උතුරු පළාතේ සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශ කිහිපයකත් ළමුන් හට ලබාදෙන බව පැවසේ. පෝෂණ මැදිහත්වීමක් ලෙස මෙය සාර්ථක නම් වෙනත් ප්‍රදේශවල එම වැඩපිළිවෙළ ප්‍රචලිත කිරීම යෝග්‍ය වන බැවින්, මෙම අත්දැකීම අනෙකුත් ප්‍රදේශවල ප්‍රචලිත කිරීමේ ඇති හැකියාව සොයා බැලීම.
- III. ශීතකරණ නොමැති අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්වලට මස්, මාළු, යෝගට් වැනි දෑ වෙනුවට සාපේක්ෂව අඩු මිලකට ලබාගත හැකි හා කල්තබා ගත හැකි අංග සම්පූර්ණ ආහාරයක් වන බිත්තර සුලභ කිරීම හා පහසු මිලකට ලබාදීමට කටයුතු යෙදීම.
- IV. වතු වැවිලි ප්‍රදේශවල සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන්/පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාවන්ගේ සේවය ලබා ගැනීම සඳහා වතුකරයේ සේවයේ නියුතු මවුවරුන්ට සහභාගී වීමට වඩාත් පහසු වන පරිදි එකී සේවාවන් සපයන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා නම්‍යශීලී රාජකාරී වේලාවක් (Flexible duty hours) හඳුන්වා දීමේ හැකියාව සොයා බැලීම.
- V. රජය විසින් ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් අනුමත කර ඇති වතු වැවිලි සමාගම් විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන රෝහල් හා සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථාන රජයට පවරා ගැනීමේ වැඩපිළිවෙළ කඩිනම් කිරීම සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශය හා වතු වැවිලි ප්‍රදේශවල පළාත් සෞඛ්‍ය බලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් යුත් කමිටුවක් පත් කිරීම.
- VI. පෙර පාසල් විෂයය හා පූර්ව ළමාවිය සංවර්ධනය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් පළාත් සභා වෙත පවරා ඇති විෂයයක් වුවත්, ලියාපදිංචි පෙර පාසල්හි දරුවන්ට ආහාර වේල ලබාදීමේ රජයේ වැඩපිළිවෙළ කාන්තා සහ ළමා කටයුතු අමාත්‍යාංශය යටතේ වන මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය පිළිබඳ ජාතික ලේකම් කාර්යාලය විසින් (පළාත් බලධාරීන් සම්බන්ධ කර නොගෙන) ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් හරහා ක්‍රියාත්මක කෙරේ. එකී වැඩපිළිවෙළ වඩාත් කාර්යක්ෂම ලෙස ක්‍රියාත්මක කරවීම සඳහා (පාසල් ළමුන් සඳහා වන පෝෂණ වැඩපිළිවෙළ ක්‍රියාත්මක වන ආකාරයට) පළාත් සභා බලධාරීන් හරහා හෝ ඔවුන් සමග මනා සම්බන්ධීකරණයකින් ක්‍රියාත්මක කිරීම යෝග්‍ය වේ.

ඇමුණුම 01

අපේක්ෂිත ආදායමෙන් 50% ගැලපීමෙන් පසුව නිර්දේශිත පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන පළාත් අතර බෙදා වෙන් කිරීම - 2025

(රු.මි.)

අනු අංකය	පළාත	සංයුක්ත දර්ශකය අනුව ප්‍රාග්ධන ප්‍රදානයේ පළාත් කොටස (%)	නිර්දේශිත මුළු පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන	ආදායම් ඉලක්කය	පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සමඟ ගළපන ලද ආදායම	පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සමඟ ගළපන ලද ආදායම %	සාමූහික ප්‍රදාන සමඟ ගළපන ලද ආදායම	ආදායම් ගැලපීමෙන් පසු නිර්දේශිත පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන
	1	2	3	4	5	6 = 5/4*100	7 = 4-5	8 = 3-5
1	බස්නාහිර	9.21	13,538.00	9,332.74	1,750.00	18.75	7582.74	11,788.00
2	මධ්‍යම	11.50	16,905.00	2,675.00	1,620.00	60.56	1055.00	15,285.00
3	දකුණු	10.90	16,023.00	2,970.00	1,585.00	53.37	1385.00	14,438.00
4	උතුරු	11.45	16,832.00	1,460.00	1,200.00	82.19	260.00	15,632.00
5	වයඹ	10.68	15,700.00	3,944.00	1,714.00	43.46	2230.00	13,986.00
6	උතුරු මැද	10.96	16,111.00	1,860.00	1,500.00	80.65	360.00	14,611.00
7	ඌව	12.01	17,655.00	1,253.30	1,150.00	91.76	103.30	16,505.00
8	සබරගමුව	11.85	17,420.00	1,840.00	1,550.00	84.24	290.00	15,870.00
9	නැගෙනහිර	11.44	16,816.00	1,303.00	1,250.00	95.93	53.00	15,566.00
	එකතුව	100.00	147,000.00	26,638.04	13,319.00	50.00	13,319.04	133,681.00